

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA



LXXVIII. évfolyam

12. szám

Komárom, 2007. december

Ára 10 korona

KARÁCSONYI VÁRAKOZÁS

„Most bocsátod el, Uram, szolgálodat beszéded szerint békességgel, mert meglátták szemeim üdvösségedet, amelyet elkészítettél” (Lk 2,29–31a). Egy valomással tartozom, elmondom hát. Nagyon várom a karácsonyt. Tudom, nem vagyok egyedül, nagyon sokan vagyunk, akik karácsonyi váradalomban élünk. Pedig mi más helyzetben vagyunk, mint a Biblia-beli Simeon, mert ő az ígértet beteljesedését várta, mi pedig Jézus Krisztus első és második eljövetele között élünk.

Mindaz, amit megjelenésével adott az embernek – nekem, nekünk –, oly jó és kívánatos, hogy nem mondhatunk le róla. Kell, nagyon kell ma a békesség s a jóság, mert zaklatottak, nyugtalanok, békesség-nélküliek vagyunk – „*kivül harc, bennem félelem*” (460,3). Uram, elgyötörtek s fáradtak lettünk. Csendre, nyugalomra, biztonságra vágyunk.

De jó, hogy nagy rohanásunkban, aggodalmainkban megállítasz, elcsendesítesz és minden karácsonykor ízelítőt adsz a Te békédből! Az üdvösség forrásához terelgetsz, s kész vagy találkozni velünk. Ebben az adventi várákozásban sok fiatal és öreg arról beszél, hogy a Te karácsonyi érkezésed a szívekbe milliőkat indít útnak, hogy megérkezhessenek egymás szívébe, hogy ismét felfedezhessék egymást a házastársak, az egymást szeretők, szülők és testvérek. Olyan jó megérezni a szeretetközösség, az együvé tartozás melengető, gyógyító erejét, hisz életünk útjain oly sok sajnó sebet kapunk. Milyen áldott dolog lélekben karjainkba venni, egymást átölelni, amint Simeon karjába vette a gyermek Jézust, eltelni békességgel, látván a számukra is elkészített üdvösséget.

Urunk, adj a bizóknak, a reménykedőknek igazi békét, szeretetet árasztó karácsonyt! Töltsd el az emlékezőket örömmel, az örömszerzőket boldogsággal, elégedettséggel, a bánkódókat vigasszal! A magányosok és elhagyatottak életébe Te magad lépj be! Mídnájunkat tölts el jósággal! Adj erőt ahhoz, hogy mi is szeretetet, bizalmat gerjesztő jóságot sugározzunk egymás felé!

Urunk, szeretnénk most megvallani neked, hogy nélküled fáj az élet, hogy senki és semmi nem pótolhat Téged. Ha mindenünk meg lenne is, nélküled nem lenne nyugodt és boldog az életünk. Istenünk, segíts meglátnunk üdvösségedet, amelyet elkészítettél, segíts azt az üdvöt keresni, mit kezded ad! Amikor majd a karácsonyfa mellett állunk és lelki szemeink előtt kirajzolódnak a régi karácsonyok kedves emlékei, segíts megéreznünk, hogy veled eggyel többen vagyunk; segíts átélnünk a Te áldó jelenlétedet! Így lesz igazi, el nem múló karácsonyunk.

Erdélyi Géza

Rimaszombat–Hanva Lelkészszentelés a Zsinaton

November 22-én délután a rimaszombati református templomban megtartott lelkészszentelő istentisztelettel vette kezdetét egyházunk Zsinata 7. ülészakájának 12. ülése. A magyar nyelvű igehirdetést (a 7. oldalon közöljük – a szerk. megj.) **Fazekas László** püspökhelyettes tartotta, aki a *Fil 1,9–11* alapján rámutatott arra, hogy a felszentelendő lelkészek a kézrátétellel végképp bekebelezetnek a lelkészek közösségébe. Hangsúlyozta azt is, hogy a harmezőn való helytálláshoz nemcsak ismeret, tudás szükséges, hanem bölcs szív is. Szlovák nyelven **Ján Semjan** püspökhelyettes hirdette Isten igéjét. Az *1Móz 12,1–2*-re épített prédikációban rámutatott arra, hogy az Istentől érkező elhívás egyúttal meghívás is a szolgálatra.

A lelkészszentelési szolgálatot az úrasztalától **Erdélyi Géza** püspök végezte, aki az esküt is kivette a felszentelendő lelkészekről. Végül kézrátétellel a püspök és az esperesek áldották meg azt a térdeplő huszonhárom lelképásztort, akik tavaly és idén sikerrel tették le a második lelkészsképesítő vizsgát. Az alábbiakban a nevük után szolgálati helyük (esetenként országuk és státusuk) olvasható: **Androvics Erzsébet** (Zehherje), **Bartha Attila** (Erdély), **Bernáthné Holop Krisztina** (Madar), **Erika Géciová** (Lucska), **Izsmán Jónás** (Ipolyság), **Kása Melinda** (Felsőlánc), **Kendi Csaba** (Kassa), **Kettős Attila** (Horvátország), **Kovács** (Folytatás a 14. oldalon)



Szabó Magda*

KARÁCSONY

Oldják iszákjukat a csendesülő,
alacsony fellegek,
omlik az ártatlan, az együgyű hó
a háztetők felett.
A füst elkapja derekát,
együtt forognak,
úgy imbolyodik a világ,
ahogy ők imbolyodnak.

Húzzák már komoly szarvasok
az ünnepet,
szájuk körül az esti pára
s az eltűnt gyermekkor lebeg.
Omlik a hó, ömlik a hó,
nem nézi, hova hull,
csak bámulnak a szarvasok,
szarvukon gyertya gyúl.

Ömlik a hó, omlik a hó,
leng, surrog és kering,
eltemeti a surranó
december lépteit,
meztelen, ezüst lábnyoma
nem villan már sehol,
a szarvas békén lépeget,
bizakodik, dalol.
„Honnan jössz?” – kérdezem a hótól.
„Te hova mégy?” – a hó ezt kérdezi.
Rám néz, én meg rá. Hallgatok.
Mit feleljek neki?

* Ezen verse és a 15. oldalon olvasható Vallomástöredék című írása közlésével emlékezünk a november 19-én 90 éves korában megboldogult református íróra

Az ÚR színe előtt

Úr Jézus, a Te országod örök ország. A Te uralkodásodnak nincs vége. Te szereted az igazságot, és gyűlölöd az istentelenséget. Add meg nekem, hogy úgy használjam a világot, ahogy nem használtam. Amikor súlyos a kereszt, add, hogy vigasztalásként arra gondoljak: mennyit kellett neked szenvedned és milyen szenvedések árán jutottál be a dicsőségbe. Királyom, aki az Atya jobbán uralkodsz, segíts nekem, hogy ne feledjem, hogy szentek gyermekei vagyunk és jobb életet várunk, értékes örökséget, gyönyörű koszorút a Te kezedből a Te Atyád országában. Itt az én tisztátalan szám gyenge dicséretet mond, itt halkán hallani a szentek hárfajátékát, de ha Te megdicsőíted magadat szentjeidben, ha Te, mi életünk, megjelenysz, és meglátunk Téged olyannak, amilyen vagy, milyen örömmel fogjuk letenni koszorúinkat a Te trónusod előtt! Milyen tökéletesen fogunk dicséreteket énekelni – örökkön-örökké! **Ámen.**

Anders Bald

oldalát. A Zsid 11 a hit hőseinek hosszú listáját adja, akik valamennyien (ismeretek, megnevezettek és meg nem nevezettek) éppen a hűséggel vannak jellemezve – bár nem látták az isteni ígéretek teljesítését, nem szüntek meg azt várni; és éppen ez a hit volt az erejük, amellyel legyőzték a nehézségeket. A hit hőseinek listáján a legnagyobb Ábrahám, a hit ősatya. Az, aki Isten szavára elhagyja előző hazáját, és elindul az ígért földjére, amiről semmit nem tud. Ígéretet kap, hogy számtalan utódja lesz, miközben még saját fia sincs; amikor pedig végre lesz neki, akkor fel kell őt áldoznia; ő pedig hajlandó ezt megtenni, mert hiszi, hogy: „...amit Isten ígér, azt meg is tudja tenni” (Róma 4,21b).

Az ilyen hit, mely annak ellenére, hogy nem látja azt, amiben hisz és nem szűnik meg bízni Istenben és várni, olyan hatalom, amely győz a világ felett (1Jn 5,4). Nyilvánvaló, hogy az ilyen hit csak és csakis a Szentlélek, az isteni kegyelem ajándéka lehet. Imádkozunk a hit ezen ajándékáért, hogy Isten bennünk az ige hirdetésekor, Szentleke erejével idézze elő, hogy így gazdagítsa életünket egyrészt a megváltás bizonyosságának ajándékával, másrészt erőt jelentsen küzdelmeinkben és elvezessen bennünket egészen oda, ahol a hit látássá változik.

Ján Janovčík

A Szentírásnak, de a mindennapi életnek is egyik leggyakoribb szava a „hit”; ezért is meglepő, hogy az apostol a kegyelmi ajándékok közé sorolja. Ezzel a szóval jelöli az ember Istenhez való viszonyát. És bár ez a szó gyakori előfordulása miatt teljesen érthetőnek tűnik számunkra, tartalma részletesebb, különböző összefüggésekben történő vizsgálata során rájövünk, hogy ez a szó rendkívül széles spektrumot fog át. De minden értelmi sokszínűsége mellett világos, hogy ez az Isten kegyelmének nagy ajándéka, s nem a mi tulajdonságunk és lelki „felszerelésünk”.

A szó közönséges és legismertebb tartalma talán a következő: ajándékozott képesség elfogadni a megváltást, amit Isten Jézus Krisztus művében készített elő. Néha ezt a hitet megváltó hitnek is nevezik. De hogy nyilvánvaló legyen, hogy nem a hitünk adja a megváltást, hanem Isten a megváltás ajándékozója, az apostol az ismert kijelentést kiegészíti: „...és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez” (Ef 2,8b). Másrészt egyes bibliai kifejezések a hit szóval fejezik ki a keresztyén üzenet azon tartalmát is, amiből a hit születik: „...a hit ígéje, amelyet mi hirdetünk” (Róma 10,8b). A hirdetett ige központi üzenetének a következőnek kell lennie: „Ha tehát száddal Úrnak vallod Jézust, és szíveddel hiszed, hogy Isten

A hit

feltámasztotta őt a halálból, akkor üdvözülsz” (Róma 10,9).

A zsidókhöz írt levélben kísérlet történik a hit definíciójára (már amennyire a hitet egyáltalán ki lehet definícióval fejezni): „A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés” (11,1). A hit szó itt a reményt és a bizalmat jelenti. De minden definíció személytelen, és a hitről mint a szív bizalmáról nem lehet személytelenül beszélni; ezért nagyszerű az a válasz, amit a Heidelbergi káté ad az igaz hitről való kérdésre: „Nem csak az a bizonyos megismerés, melynél fogva igaznak tartom mindazt, amit Isten az ő ígéjében nekünk kijelentett, hanem egyszerűen a szívbeli bizodalom is, melyet a Szentlélek az evangélium által gerjeszt bennem, hogy Isten nem csak másoknak, hanem nekem is bűnbocsánatot, örök igazságot (megigazulást) és életet ajándékoz kegyelméből, egyedül Krisztus érdeméért” (21. kérdés).

A Szentírás más helyein a hit szó a „remény” szóval azonos mint annak a teljesítésének az elvárása, amiben hiszünk és amit Isten nekünk megígért (1Pt 3,15). De a „hűség” szó is kifejezi a hit egyik

„Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön béke, és az emberekhez jóakarát” (Lk 2,14).

Karácsonyt ünneplő szent Gyülekezet, Lelkésztársaság! Az emberiség gondolatainak merész tolmácsolói, a költők, írók, művészek, alkotók, mindig is nagy vagy éppen visszafogott hanggal akarták tudomására adni a világnak az ember azon – talán az emberi érzésekkel egyidős – titkos sóhaját, bánatát, örömet vagy imáját, hogy „adatok az embereknek békességet”, vagy akár Istenhez fordulva, Balassi Bálintot idézve: „adj már csendességet...”

A világ bizony mindig is magában hordta (és hordja) a béke vágyát; és nem hiábavalóan, hiszen nagy hiány van belőle, nagy az értéke. Sok mindent megadnának és megtennének érte az emberek, de bizony tapasztalhatjuk, hogy ahányszor meg akartuk teremteni a békét, legalább annyiszor kudarcot is valltunk.

Minden egyes erőfeszítésünk ez ügy érdekében egyre jobban csak azt támasztja alá, hogy egyedül soha nem leszünk képesek valóra váltani az emberiség szívének nagy óhaját, elhozni a hamvas béke korszakát. Bizony, Testvérek, nem is kell háborogni érte, s nem kell Tóth Árpád érzésével (ahogy az *Isten ol-tó-kése* című versében teszi) azonosulva pert sem kezdeni érte. A béke nagy kockázattal jár a mi számunkra, mert azt nem mi teremthetjük meg, csak kapjuk – és az is igaz, hogy nem mindenki fogadja el.

Karácsonyi és újévi ünnepi körlevél

Testvérek, a karácsonyi angyalok szózata hozzánk irányult, jöhet csaknem kétezer éve hangzott el, de Isten mégis csak hírnökei szájába adta, hogy ez az üzenet a mindenkor karácsony hírével együtt járjon, mert a béke elkészített számunkra. S ha egy kis áldott csendben feltekintünk kilátásalanságaink vermének mélységéből, akkor a karácsonyi nép között tulajdonképpen észrevehetjük, hogy ez az ünnep valóban lecsendesíti az embert, ez ünnepen az emberek valóban ki merik mutatni, hogy az ő vágyuk is ez a nyugalom, ez a béke volt.

Igen, Testvérek, karácsony pillanatában, ha csak rövid időre is, de az emberek ritkaságszámba menő egyetértéssel, bátorsággal vállalni merik, hogy ez a béke az ő céljuk is, az ő életüknek is a titka.

Jézus Krisztus eljövételének célja az volt, hogy azt, amit mi hajlamosak vagyunk sokszor csak ünnepi órára, pillanatra leszűkíteni, azt egy egész teremtettesség – nem csak az ember – most és mindörökké átélje.

A karácsonyi nyugalom nem csak egy egyszerű ajándékozási láz, fegyverszünetek, szabadságok gyorsan múló ideje, hanem legfőképpen annak példája, hogy Isten Fia, Jézus Krisztus elérésekor, jelenlétében ilyen nyugalmat élhetünk át: a békességet.

Csak úgy tudjuk hányattatások közt megpróbált életünket békésnek nevezni, hogy Istennel közösséget vállalunk. Aki Isten békéjét képes felismerni, soha nem válik és nem is vált a világ szegényévé, hanem mindig is Isten országának fátylajaként világolhatott már itt e földön.

Kedves Testvérek! Ne hagyjuk el sem a régi hitet, sem a régi reménységet, mert ezeket már kipróbálta nekünk Krisztus Urunk, az Isten Fia, és milliárdnyi embernek adott már célt, fennmaradást és tartalmat az életének, adott múltat, jelent, jövőt, és az Ige ezer évekként képes volt kitolni a kegyelmi időt. Nem az ember, hanem az Ige, ami Krisztusban vált hűs-
vér valósággá.

Hordozzuk hát egymást imádságban, Testvéreim, hogy Isten áldását és jelenlétét e földön mi magunk bizonyítsuk életünkkel; emlékezve elmúlt korokra, ahonnan származunk, és előrelátva új idők hajnalába, ahová tartunk, legyen béke, szeretet és egyetértés Isten népe között!

A hit Krisztus által megvalósult örömeiben osztozva Veletek, Istentől megáldott karácsonyi ünnepet és békés új esztendő kíván a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinatának nevében:

Fekete Vince
főgondnok

Dr. Erdélyi Géza
püspök

Aki tudja, írja meg!

Váratlan kérdést tett fel a minap a kislányom. Azt tudakolta, hogy a „jézuska” hozza-e az ajándékokat. Meglepődve néztem rá, s egy kicsit bizonytalanul adtam meg a választ: nem a „jézuska”. Szerintem sem – mondta megnyugodva –, de a gyerekek az óvodában mindannyian azt állítják, hogy ő hozza, és a tanító néni is nekik adott igazat. Na itt elbizonytalanodtam. Mit kell tenni ilyenkor?

Gyökössy Endrétől azt tanultam, hogy: „*Tegyük le arról, hogy a »gyermekistennel« díszítsük fel a karácsonyfát és a boy-szolgálat szeretetsomag-kihordójává zsugorítsuk azt, Akiről születése napján mint Úr Krisztusról adnak hírt az angyalok a pásztoroknak.*” Meg azt, hogy ne „jézuskázzunk”, mert szent hazugságok nincsenek. Így tettünk eddig, és szeretnénk ezután is tenni.

De mi legyen most, amikor a „közeg” jézuskázni szeretne, a kislányunk pedig még csak hatéves. Hogy magyarázzam el, hogy nekünk van ugyan igazunk, de nem ronthatjuk el (?) mások szórakozását, ha elmondjuk nekik az igazat. Kérjem, hogy hallgasson, mikor arra neveltem, hogy mindig mondjon igazat? Vagy én adjak kétértelmű választ és keverjem meg a fejében azt, ami eddig tiszta volt? Mit tegyek? Tudja valaki a választ?

–kdI–

A tojás

Naszreddin tojáseladással kereste a kenyerét. Egy nap valaki beállított hozzá és így szólt:

– Találd ki, mi van a kezemben!

– Segíts egy kicsit, adj valamilyen támpontot! – kérte Naszreddin.

– Többet is adok. Olyan a formája, mint a tojásé, és a mérete is akkora, mint egy tojás. Úgy néz ki, mint egy tojás, az íze is olyan, sőt még a szaga is. Belül fehér és sárga. Mielőtt megfőzzük, folyékony, de ha megfő megkeményedik. És mindezt egy tyúk tojta...

– Aha, tudom már! – kiáltotta Naszreddin – Ez valamilyen sütemény lehet.

(Anthony de Mello)

*

Megmosolyogtató történet? Ilyen nem történhet meg? Akkor miért a szeretetet, a békét, a családot ünnepejük karácsonykor, amikor az Jézus Krisztus születésének az ünnepe? Minden adattal, ismerettel rendelkezünk, s mégis azt mondjuk: sütemény...

Az, hogy karácsonykor, december 25-én ünnepeljük Jézus születését, magától értetődő dolog. De nem volt ez mindig így. A Bibliában ugyanis nincs leírva Jézus születésének a dátuma. Ez az adat – eddigi ismereteink szerint – nincs sehol feljegyezve, s mivel nem létezett akkoriban anyakönyvezés, írásos dokumentálás, pontos adatvezetés, csak tapogatózni és keresgélni lehet a meglévő adatok közt. Emberi számítgatások, találgatások próbálnak közelebb vinni a titokhoz. Az alábbiakban főként Oscar Cullmann *A karácsony ünnepeinek kialakulása* című munkája alapján szeretnénk összefoglalni azt, amit az ünnep kialakulásának a körülményeiről tudunk.

A kezdetek

A keresztyén gondolkodás nem egyik napról a másikra alakult ki, hanem hosszú évszázadok alatt fejlődött, formálódott. Ahhoz például több századnak kellett eltelnie, míg Jézus születésével kapcsolatban a decemberi dátum elfogadottá vált.

Az őskeresztyének az első három században egyáltalán nem ünnepelték a karácsonyt, nem érezték szükségét annak, hogy kutassák az időpontot, hogy mikor érkezett a földre Jézus. Azt tartották lényegesnek, hogy Krisztus meghalt és feltámadt a halálból. Volt időszak (a 3. század eleje), amikor a születésnap ünneplése kimondottan pogány szokásnak számított, mivel a Biblia szerint csupán pogányok és istentelenek (a fáraó és Heródes) szokása volt a születésnap megtartása.

Voltak olyan keresztyének is (például a 2. században élt keresztyének bizonyos csoportja, Basilides tanítványai), akik úgy hitték, hogy Jézus emberként embernek született, s csak a megkeresztelése után/által lett Krisztussá. Ők január 6-án Krisztus megkeresztelését ünnepelték. És hogy miért pont január 6-án? Nem véletlenül, hanem tudatosan esett a választásuk erre a napra (de itt is választott, nem pedig feljegyzett, dokumentált napról van szó). A pogányoknak ugyanis nagy ünnepük volt ez a nap, ami a napalok hosszabbodásával függött össze. Tehát mintegy „rászervezték” a pogány ünnepre, szembehelyezkedtek vele, s azt hirdették, hogy megjelent Isten Fia, a világ világossága, akiről – miután megkeresztelkedett a Jordánban – Isten kijelentette: „*Ez az én szeretett Fiam*” (Mt 3,17b). Istennek ezt a mondatát úgy

Hogyan alakult ki karácsony ünnepe?

értelmezték ezek a keresztyének, hogy az isteni Krisztus ekkor jelent meg (a megjelenés görögül: epifánia) Jézusban.

Kialakulóban az új ünnep

A 4. század végétől megerősödött azok tábora, akik Krisztus földi megjelenésének már nem a keresztelést tartották, hanem a születést. Ekkortól január 6-án már a születést is ünnepelték, pontosabban az 5-éről 6-ára virradó éjjel a születést, a pásztorok imáadását, a csillag megjelenését, majd 6-án a bölcsök hódolatára és Krisztus megkeresztelkedésére emlékeztek. Van olyan írás, melyből meg lehet tudni, hogy a házak ekkor koszorúkkal voltak díszítve. Palesztinában óriási tömegek éjjel énekelve elzarándokoltak Betlehembe, ahol éjszakai istentiszteleten emlékeztek meg a szüle-



tésről, majd még napfelkelte előtt himnuszokat énekelve visszaindultak Jeruzsálembe a Feltámadás templomába.

Tulajdonképpen nem valószínű, hogy ezek az őskeresztyének elgondolkoztak azon, hogy mindaz az esemény, amit ezen a napon ünnepeltek, valóban dátum szerint ekkor volt-e, hanem számukra Krisztus megjelenésén volt a hangsúly.

Újabb változás történik

Hogy mikor és miért került január 6-ról december 25-re a születés megünneplésének a dátuma, arra nincs konkrét utalás, úgyhogy itt is jobbára feltételezésekbe kell bocsátkozni. Azt azonban lehet tudni, hogy Rómában már 336-ban (Nagy Konstantin császár idejében) december 25-én ünnepelték Krisztus születését. Tény, hogy korábban ezen a napon is jelentős pogány ünnep volt, amit a napisten tiszteletére tartottak. Konstantin császárról (aki ugyan államvallássá tette a kereszténységet, de szorgalmazta a Nap-kultuszt is) feltételezhető, hogy a két kultuszt (a pogány Nap- és a keresztyén Krisztus-kultuszt) össze szerette

volna mosni (ez mintha korunk gondolkodását idézné...).

Biztos az is, hogy 325-ben a niceai zsinaton az egyházatyák kijelentették, hogy Isten már Jézus születésekor emberré lett. Ennek következtében megszáporodott a Jézus születésével foglalkozók száma, valamint egyre erősödött azok hangja, akik azt hirdették, hogy a születés és a keresztelés ne legyen összekapcsolva. Mivel pedig a pogányok a Napot, tehát a fényt ünnepelték december 25-én, a keresztyén tanítók azzal, hogy rátelepítették a karácsonyt erre a pogány ünnepre, mintegy hangsúlyozták: a keresztyéneknek nem pogányok módjára kell ünnepelniük, hanem ők azt imádják, aki még a Napot is teremtette. Tehát úgy tűnik, hogy a meglévő pogány szokást alakították át keresztyén ünnepé, az igazi világosság születésének napjává.

Nem a dátum a lényeg

Az őskeresztyének tehát még nem tulajdonítottak jelentőséget a dátumnak, nem azon volt a hangsúly, hanem a születés tényén. Amikor azonban Róma már azon igyekezett, hogy mindenütt december 25-e terjedjen el január 6-ával szemben, a dátum is lényegessé vált; de mint látjuk, biblikusán nincs jelentősége. Vannak egyházak (pl. a szerb, az orosz, a bolgár ortodox egyház), melyek ma is januárban ünneplik a karácsonyt.

Tehát nincs ugyan bizonyítható dátuma Jézus születésének, de nem is ez a fontos. A lényeg az, hogy Krisztus emberré lett és megjelent a földön. A mai helyzet viszont visszas, mert a Jézus születésének ünnepe a külsőségek és a nagy csinnadratta miatt nagyon messzire eltávolodott a lényegtől, és fölé nőtt nagypénteknek és húsvétoknak. Márpedig a legfőbb örömhír az emberiség számára a feltámadás ténye, miáltal legyőzött a halál. Ebből az irányból kell mintegy visszanézni a születésre és értelmezni azt. Jézus születése meg van ugyan említve a Szentírásban, de egész földi léte és ténykedése igazából a feltámadás „előkészítése”. És ha valaki megmarad a születés örömeinél s nem ünnep számára a feltámadás, akkor úgy jár, mint az, aki a világ legdrágább és legbiztonságosabb autójával száguld – a szakadék felé.

–kdl–

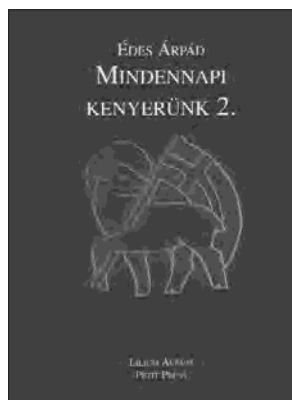
Mindennapi kenyereink 2.

Három év elteltével egy (s)iker-könyv ugyanazon című folytatását veheti kézbe az olvasó. Az *Édes Árpád* alistáli református lelkészből és *Halko József* pozsonyi római katolikus papból álló „tandem” egymástól független, de egymással mégis jól korrespondáló írásai az ökömené egyik szép megnyilvánulását jelentik.

Közösen, felváltva „működtették” öt éven át az Új Szó idén megszűnt Családi Kör című mellékletének Mindennapi kenyereink című rovatát.

Aki szeretné tartósabban birtokában tudni és igei táplálékként gyakrabban nyúlni a benne levő opusokhoz, az egy újabb csokrot kaphat meg belőlük könyv alakban. Megvan a funkciója az efféle válogatásnak és kiadásnak, hiszen az Új Szó bekötött számai aligha

találhatók meg közönséges halandók háztartásaiban (könyvtárakban is alig);



s ha még elérhetőek lennének is, az iradatlan betűhalmazban csak nehézkesen, sok lapozás révén (és nyilván a fi-

gyelem gyakori elkalandozása árán) lennének csak fellelhetőek ezek az örökké megálló értékek, az Igét közvetítő, magyarázó publicisztikák. Külön értékük, hogy hangnemből friss akkor is, ha az időnként kánaáni nyelvűnek tűnő Ószövetségből indulnak ki (túl-nyomórészt Édes Árpád használ az ószövetségi igéket kiindulási alapként, Halko József pedig az Újszövetségre koncentrálna). Mindkét szerzőre jellemző, hogy rendszerint valamilyen történettel, olvasmányélménnyel, aktuális történéssel fűszerezték egykori mondanivalójukat, miáltal az írások évek múltán is a „naprakészesség” benyomását teszik az olvasóra.

A válogatás ezúttal is a melléklet egykori szerkesztője, **Cs. Liszka Györgyi** munkáját dicséri, akárcsak Halko József eredetileg szlovákul készült kéziratának fordítása. Bizonyára ő írta az előszót is, amelyben röviden, de már jóval részletesebben jellemzi a két szerzőt, miközben röviden vázolja eddigi szakmai életútjukat is.

A. Kis Béla
(*Lilium Aurum, Dunaszerdahely 2007*)

És az Ige testté lőn...

Egy szép kis, pár héttel ezelőtt megjelent album viseli címként ezt az Isten emberré léételére, Jézus Krisztus megszületésére utaló igét. Ha felüti az olvasó, benne karácsonyi motívumokkal bíró kis szentképeket találhat – ugyancsak karácsonyi tematikájú rövid igékkel, himnusztorodékkal, kántálási szövegekkel, versekkel, archaikus népi imádságokkal, vallásos népiénekekkel kiegészítve.

A kötet – melynek elején a felelős kiadó, **Hodossy Gyula** *Ma elkezdődik bennünk a karácsony* című írása is megtalálható – **Liszka József** néprajzkutató, a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja igazgatójának magángyűjteményéből állt össze. Természetesen a válogatást is ő végezte, s kísérő tanulmánnyal is ellátta, amelyben a kis szentképeket elhelyezi a népi kultúrában. Megtudhatjuk, hogy bár nincs nagy művészi vagy esztétikai értékük, funkcionális értelemben a templomi freskókhoz hasonlíthatók. Ebben az irányba mutat az is, hogy „az európai néprajzban egyre inkább megizmosodik az az irányzat, amely a különféle képeket, ábrázolásokat, motívumokat mintegy szöveggént kezeli, s ebből a szempontból is kísérel meg őket elemezni, értelmezni. A képek beszélnék – ebben az esetben is igaz, s az is igaz, hogy sokszor jelentős mértékben többet mondanak el, mint egy hasonló felületet kitöltő szöveg.”

A kisméretű, tenyérnyi képek eredete a 14. századra nyúlik vissza, a nyomda-

technika elterjedésével előbb flamand, később más nyugat-európai nyomdák is ráálltak a „gyártásukra”. Elterjedésükhöz nagyban hozzájárultak a zarándokhelyek, afféle „szuvenírként” vihették magukkal őket a zarándokok. Használták őket könyvjelzőként, elsőáldozási, bér-málási, sőt még (elsősorban az evangélikusok) konfirmációs ajándékként (!) is,



de akár valamely egyházi építmény javára meghirdetett gyűjtés „téglaegyeként” is szolgálhattak.

Mivel a magyar populáris kultúrában betöltött szerepükkel a kutatók egyelőre kevésbé foglalkoztak, Liszka József a figyelem felkeltése szándékával bocsátotta útjára ezt a könyvecskét, amely szerinte „odafigyelést, időt igényel. Ugyanúgy, mint annak idején azok a kis szentképek, amelyeknek reprodukcióin mészázhat el most az olvasó.” Nagy rohanásaink közepette szánjunk rá időt és energiát!

–**akb**–
(*Lilium Aurum, Dunaszerdahely 2007*)

Feladvány

Hol van megírva az ajánlott könyv címét adó ige a testet öltésről?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **január 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapon vagy emailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

Az októberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint Illés próféta Tisbében született.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Damko Valéria** (Reste), **Madarász Zoltán** (Madar) és **Tarics Jolán** (Párkány). Mindhárman Szikszai György *Keresztyéni tanítások és imádságok* című könyvét kapják. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Sorozatunk utolsó fejezetében arról szeretnék írni, hogyan lehet egy énektanítást még érdekesebbé, változatosabbá tenni. Itt főleg a tanulási folyamat különböző módszereiről van szó.

Az éneket többféleképpen lehet gyakorolni. Mint előző számunkban is említettem, először legjobb csak magát a dallamot dúdolni, majd fokozatosan bevonni a szöveget. Ez főleg azoknál az énekek-nél ajánlatos, amelyeknek nehezebb dallamuk van. Vannak viszont olyan énekeink is, melyek azonnal megkívánják a szöveggel együtt való éneklést. Ezek főleg a magyaros énekek, a hungarikáink, mivel itt sok esetben a dallam „mozdulása” éppen a szövegtől függ. Itt elengedhetetlen a parlando, azaz a szövegszerű, beszédszerű éneklési mód, amikor is legcélszerűbb a dallammal együtt a szöveget is gyakorolni.

Az ének gyakorlása, ismételtetése legyen változatos! Először együtt énekelve, majd akár kisebb csoportokban váltakozva: férfiak-asszonyok, gyerekek-felnőttek, egyik padsor-másik padsor. Kezdhethük néha hátulról is megtanulni az éneket. Pl. a 136. zsoltár utolsó sorát (amely valamennyi versszakban kisebb változással visszatér) célszerű először

Hogyan tanítsunk éneket a gyülekezetben? (IV.)

megtanulni. Maga az énektanító lehet az előénekes, a gyülekezet pedig válaszul éneklie a „refrénst”. Az utolsó versszakot pedig már közösen énekelheti az egész gyülekezet, hiszen az ének végére úgymegragad az első sorok dallama, így azt könnyedén éneklük majd. Hasonlóan ilyen refrénszerű a 236. dicséretünk (*Mindenek meghallják*), melynek szintén először a végét ajánlom megtanulásra. (Ezek az énekek mellesleg rendkívül alkalmasak a gyermekek énektanítására.)

Ha csak lehet, az éneket mindig végig, valamennyi versszakával énekeltesdük el! Meglátjuk, nem is tart olyan sokáig, és bátorodhatunk majd az istentiszteleteken is végigénekelni azokat. (A férjem által pászorolt gyülekezetben már egyáltalán nem csodálkoznak azon, ha tizenhat verszaka van egy éneknek, s azt mind végigénekeljük; és nem forr el ezalatt az asszonyok vasárnapi leve-se oda-haza.) Sokszor megfigyeltem (magamon is), hogy a szövegbe igazán csak több versszak eléneklése után tudunk belemerülni. Nem is beszélve arról, hogy a hatodik, hetedik vagy a nyolcadik versszak

után már milyen szépen, egyszerre, szinte egy szívvel és szájjal tud énekelni a gyülekezet; a beszédszerű éneklés is ilyenkor tud szépen egységesen egybeformni.

Az ének gyakorlását még érdekesebbé teheti egy-egy hangszer bevonása is. Kellemessé teheti együttlétünket egy-egy énekfeldolgozás meghallgatása hanghordozón. Sokat tanulhatunk a felvételekből is. Most adventben, karácsony közeledtével mindenképp ajánlom a 286. dicséret (*Jer, dicsérjük az Istennek Fiát*) megtanulását, melynek nagyon szép, egyszerű, népies dallama van, vagy a 296. adventi éneket (*Szép tündöklő hajnalcsillag*), melynek közepe szinte egy gyermekének motívumára hasonlít. Az ismert karácsonyi énekek mellett felfigyelhetünk a kevésbé ismert 317. énekünkre (*Jer, dicsérjük e szent napon a mi Urunkat*), vagy a 328. dicséretre (*Jöjjetek Krisztust dicsérni*). Sose legyen az kifogás, hogy vannak páran a gyülekezetből, akik nem ismerik! Hát majd megtanulják, s ezáltal ők is, mi is gazdagodhatunk!

Süll Kinga

amit később költőtársa, Ady Endre is megénekel: „Elvadult tájon gázolok, Gaz, dudva, muhar. Ezt a tájat ismerem jól, Ez a magyar ugar...”

Itt is minden úgy néz ki már lassan, mint ahol nincs folytatás... Mikor olyan jó száz évvel ezelőtt tájainkon a filoxéra elpusztította a nemes szőlőt, dédapáink közül bizony sokan vándorbotot faragtak az utolsó szőlőkaróból, hogy kitántorogjanak Amerikába. De voltak, akik maradtak, és a szőlőtetőt által kipusztított helyeket ellenállóbb szőlőfajtákkal újratelepítették. Hanem most korántsem így néz ki a helyzet; inkább úgy, ahogyan azt váteszünk megírta: „...pusztulunk veszünk, Mint oldott kéve széthull nemzetünk”.

Intő jel az is, hogy mifelénk lassan már csak a temetőkertek virágosak, szépek. A díszes, büszke, régi házak falai falvainkban omladoznak, és a szőlőtők is kiveszni látszanak... De mint ahogyan Vörösmarty is reményit sugallt a legnehezebb időkben, most sem marad más, mint remélni, hogy: „Lesz még egyszer ünnep a világon...”

Zárjuk hát Tompával e végső szőlőhegyi reménykedést, hogy bár: „Hajlik a kor, és borongva jó az est feléje, Hajts ki, hajts ki, örömemre, szőlő venyigéje!”

Bettes István

(Elhangzott 2007. szeptember 30-án a hanvai református templomban.)

Tompával a szőlőhegyen

Ismeretes, hogy Tompa Mihály szép szál, délceg termetű, ám jobbára borongós kedélyű ember volt. Ami ennél is fontosabb, hogy lélektől született és a szellem embere volt.

Az iskolákban ugyan még tanítják, ám az irodalmi antológiákba már csak három-négy versét sorolják be; annak ellenére, hogy klasszikusaink közé tartozik. Nem kell mondani, hogy *A gólyához*, *A madár fiaihoz* és a *Levél egy kibujdosott barátomhoz* címűekről van szó. Viráregéit már csak úgy általánosságban emlegetik; anélkül, hogy tudnák, milyen díszes vagy kevésbé díszes fajtákat személyesített meg verseiben.

A csipkelődő, tréfálkozó és jó kedélyű költőt mára szinte teljesen elfelejtették. Alakját egy mord ércszoborban rögzítette a hálás utókor. Ezt alkalomadtán szülőhelyén mazsorettek, valamint fűvöszene és üstdobok kíséretében ünnepélyesen megkoszorúzzák előljáróink.

Én már nem ezt a Tompát ismerem és szeretem, hanem elsősorban Arany János kedves, hű barátját, a *Muszka tréfa*, a *Sándor bácsi*, a *Tapasztalás*, a *Héber legenda*, a *Három daru*, a *Szuhay Mátyás* és a *Szőlőhegyen* szerzőjét. Ez utóbbit 155 évvel ezelőtt, 35 éves korában írta

itt, Hanván, így nyilván ennek a falunak a szőlejáról van szó benne. Szőlőtőkéi mellett (mivelhogy ő aludni nemigen tudott) kiadós, csillagos-éjszakás sétái során oly gyakran elhaladt. Erről írja a *Szőlőhegyen* című versében, hogy: „Rövid életét az ember, csak bánattal élje? Hajts ki, hajts ki, örömemre, szőlő venyigéje!”



Tegnapelőtt, pontosan 190. születésnapján, borongós, esős őszi időben jómagam is megjártam néhai útvonatát. Bár ne tettem volna! Mert mit láthat mostanában az ember errefelé a víg, énekszóval zengő szüretelők helyett a Szőlőhegy legnagyobb részén? Jobbára csak azt,

„Mindenki szolgájává kell alázkodnotok!”

„És azért imádkozom, hogy a ti szeretetek még jobban-jobban bővülökben; hogy megítélhessétek, hogy mi a rossz és mi a jó; hogy legyetek tiszták és botlás nélkül valók a Krisztusnak napjára, teljesek lévén az igazságnak gyümölcsével, melyet Jézus Krisztus teremt az Isten dicsőségére és magasztalására” (Fil 1,9–11).

Ünnepi istentiszteletre gyűltünk most össze közletről és távolról, hogy részt vegyünk huszonhárom lelkipásztor szentelésén. Mit is jelent ez számunkra valójában? És mit jelent a felszentelendő lelkész testvéreink számára?

Ti egy szolgáló életet választottatok magatoknak. Hitvalló őseink meghagyása szerint ezzel az aktussal végérvényesen bekebelezettek az egyház lelkészeinek közösségébe. A kézzel való szimbolikus cselekmény, amit az ősegyházban is gyakoroltak. Már Pál apostol is azt írja a fiatal tanítványnak, Timóteusnak, hogy „a kézzel való szentelést ne hirtelenkedd” (1Tim 5,22a). Azt jelenti ez, hogy nézzétek meg nagyon jól, hogy kit fogadtok be a gyülekezet közösségébe. Mert a befogadást meg kell előznie annak, hogy a befogadottról jó bizonyosságot szerezzenek azok, akik a befogadás felelősségével bíztak meg. A ti befogadásotokat megelőzte a teológiai tanulmányotok és a már mögöttetek levő felkészülés időszaka.

De vajon elegendő-e csupán ez? Hiszen Pál apostol a szeretet himnuszában is azt mondja, hogy: „És ha jövődöt tudok is mondani, és minden titkot és minden tudományt ismerek is..., szeretet pedig nincsen énbennem, semmi vagyok” (1Kor 13,2). Mert mindez önmagában véve csak zengő érc és pengő cimbalom.



Az igehirdető. (A. Kis Béla felvételei)

A lelkipásztori szolgálathoz nem csak ez kell! Miért? Azért, mert egy lelkipásztor nagyon sok mindennel találja szembe magát. Egész élete harcmezővé válik, mert le kell küzdeni sok-sok félelmet, szembe kell néznie a kísértések lehúzó

nyomorúságával, harcolnia kell betegségekkel, meg kell állnia a betegágyak és koporsók mellett, küzdenie kell egy-egy lélekért – ha valóban hűséggel szolgál. Az ilyen szolgálathoz több kell!

Salamon bölcs és értelmes szívet kért Istentől, amikor apja, Dávid örökébe lépett. Teljes őszinteséggel elmondta Istennek, hogy nagy a nép, amely reá lett bízva, s nagy a feladat is, amit ő nem tud ilyen egyszerűen elhordozni. Milyen a bölcs és értelmes szív? Istenre figyelő, neki engedelmes. Az ilyen szív tud igazán különbséget tenni a jó és a rossz kö-



A felszentelendő lelkipásztorok a prédikációra figyelnek (háttérben az esperesek)

zött. Megvizsgálja a dolgokat, és észreveszi a háttérrel, a háttérben megbúvó indulatokat és gondolatokat. Emlékezzünk csak a salamoni döntésre, mennyire ismerte Salamon az asszonyi lélek indultait, amikor döntést hozott az egy gyermek, két anya ügyben!

Pál apostol is azt írja a filippibeliekhez: „És azért imádkozom, hogy a ti szeretetek még jobban-jobban bővülökben; hogy megítélhessétek, hogy mi a rossz és mi a jó” (Fil 1,9–10a). Az ember önmagától nem tudja megítélni. A bűneset által elveszítettük értékítéletünket. Gyakran jönnek hitt dolgokról kiderül, hogy borzasztóan károsak, és amit lekicsinyeltünk, az válik hasznunkra.

Ez nagyon érezhető manapság, amikor a bűnt szentesítik, az erkölcstelenség teret nyer, a hazugságot ügyességnek tekintik és úgy tűnik, hogy mindent szabad. Épp úgy, mint ahogy A bírák könyvében olvassuk: mindenki azt cselekedte, ami kedves volt a szemei előtt.

Nektek feltétlenül fontos, hogy bővülökjetek az ismeretben és minden értelmességben, hogy megítélhessétek: mi a jó és mi a rossz. És legyetek teljesek az igazságnak gyümölcséivel! Ha beálltok

azok sorába, akik a világgal együtt kiabálnak és nem az Isten igéjében fogjátok keresni az eligazítást az élet dolgaihoz, akkor hamar megszegyenültök, és a hirdető evangélium erőtlenné válik. Sőt, nem is lesz az már akkor evangélium, hanem csupán kegyes beszéd!

Ezért hát tisztáznotok kell magatokban, hogy mit kerestek a lelkészi szolgálatban! A csendet, a kényelmet, a nyugalmas életet? A tisztességes jómódot, az anyagi gondtalanságot? Vagy a lelkészi pálya függetlensége hozott ide? Tudatosítanotok kell, hogy a kezetekbe egy

„mosdótál” és egy „kendő” adatott, mert mindenki szolgájává kell alázkodnotok, lábakat kell mosnotok, sebeket kell gyógyítanotok, életeket kell mentenetek! S ezt nem lehet félvállról venni, nem lehet immel-ámmal tenni!

Lehet, hogy ebben a szolgálatban egyedül maradtok – sokszor megtörténik! De a mögöttünk lévő századok ködfátyolán át az előttünk jártak tekintenek ránk. S ha ezt az utat fogjátok járni, sohasem lesztek egyedül. S ami a legfontosabb: Isten mindig veletek lesz, erősít, segít és formál titeket, hogy előtűnjön az az arc, amelyre teremtve lettünk.

Ezt az arcot próbálták már nagyon sokan előhozni magukból. A költő, Reményik Sándor is erre vágyott, amivel én is fejezem az igehirdetést: „Egy istenarc van eltemetve bennem: / Antik szobor, tiszta, nyugodt erő, / Nem nyugszom, amíg nem hívom elő. / S bár világ-szenny rakódott reája, / Nem nyugszom, amíg nem lesz reneszánsza.” **Ámen.**

Fazekas László

(Elhangzott 2007. november 22-én, a rimaszombati református templomban a zsinati ülés kezdetén megtartott lelkészszentelés alkalmával.)

1920-ban születtem Hegysúron. A szüleim egyszerű, dolgos emberek voltak, tízenöt hold földön gazdálkodtak. Be kellett nekik mindent osztani, hogy meglegyen, ami szükséges.

Jó volt gyerekeknek lenni egy olyan családban, ahol megértő szeretet és féltő gondoskodás vett körül. Nem volt nagy jólét. Anyagi javakból sem jutott annyi, mint ma, de tudtunk minden apróságnak örülni. A gyermeki évek gyorsan elszálltak, kijártam a nyolc elemi osztályt, ebből két évet szlovákba kellett járnom, mert a követelmények így kívánták. És úgy mint a többi fiatal, odahaza a földeken dolgoztam, főképp szántottam, azt nagyon szerettem, de a többi munkát is, ami jött.

Telt-múlt az idő, egyszer csak azt vetjük észre, hogy katonaköteles lettem. 1941. március 25-én voltam sorozáson, és október 13-án vonultam be a galántai 16/2-es gyalogezred zászlójához. Itt nem sokáig voltunk, csak kilenc hónapot, mert a barakkok nem feleltek meg az előírásoknak, így 1942. január 10-én átköltöttünk Somorjára az öreg kaszárnyába, de egy napon itt is hívtak az irodába, és közölték, hogy a kollégámmal át vagyunk helyezve Várpalotára, mert az ott megalakult gyalogságban hiányoznak az egészségügyiiek. Mi pár héttel előtte vizsgáztunk le, és ezért tettek minket oda. Komoly gyakorlatok voltak és veszélyesek, mert minden gyakorlat élesben ment. Ezt azok a tiszték nézték végig, akik mentek ki a frontra, aztán 1942. október 15-én mindenki visszakerült a csapattestéhez. A régi századparancsnokunknak lettem a tisztiszolgája. Nagyon kemény, katonás ember volt. Én kijöttem vele, és megvoltunk nagyon jól. Így a hónapok teltek és az évek is. Aztán eljött a várva várt nap: letelt a három évi katonai szolgálat és leszereltem. Meleg kézfogással elköszöntünk egymástól, és hazajöttem.

Sajnos nem sokáig tartott az öröm, mert az ötödik napon megérkezett a behívó, és vissza kellett mennem. Akkor volt, hogy a románok átálltak az oroszokhoz, és nagyon gyorsan kellett egy zászlóaljat küldeni Erdélybe. Mentem, hogy felkeressem a gazdám, de nem találtam. Mondták, hogy telegramot kapott, hogy azonnal menjen Kárpátaljára, Ungvárra, és többé sajnos nem találkoztunk az életben.

Somorján is nagyon gyorsan összejött a zászlóalj. Én is megkaptam a beosztásomat, egy egészségügyi részleghez kerültem, egy pesti orvos hadnagyhoz, meg Derzsi Ferenc szakaszvezetőhöz. Bősről is voltak hárman. Nagyon gyorsan megtörtént a bevonás, és 1944.

Cseberből vederbe – de Istennel

október 25-én el is indultunk Erdélybe. Négy napig mentünk, és megérkeztünk Csíkszeredára. Itt gyorsan kirakodtunk, mert már repülők lóttek bennünket, és aztán este felé fölhúzódtunk az Ajnádi-hegyekbe. Amint észrevettük, hogy ott vagyunk, volt aztán ott haddelhadd! Úgy megverették a területet, hogy ott minden égett. Ez tartott úgy két napig, de olyan túlerővel voltak, hogy nem lehetett a vonalat tartani. Kénytelenek voltunk hátrálni egész Désig. Mi még át tudtunk jutni, aztán bezárult a gyűrű, a többi ott rekedt. Nagyon sokszor bajban voltunk, mert az igazi harcok azután következtek. Mindig az a bibliai vers volt az eszemben, ami A zsoltárok könyvében meg van írva: „De én mindenkor veled vagyok, te fogod az én jobb kezemet” (73,23).



Teltek a hónapok, az ősz, a tél; vártuk a tavaszt, de a veszély nem múlt még el. 1945. április 23-án arra lettünk figyelmeztetve, hogy be vagyunk kerítve a románok által. Nem is védekeztünk, lesz, ami lesz. Pruzsina község volt az, ahol fogságba estünk. Elvettek tőlünk mindent, ékszert, órát, a ruháinkat, ami új volt, aztán nekünk dobták a koszos, rongyos, kiégett ruháikat. Harmincöten voltunk, akik csak meredten néztünk egymásra, s vártunk, hogy a tiszték mit döntenek a sorsunk felől. Megjöttek az örök, akik csak annyit mondtak, hogy davaj, és indultunk. Trencsén felé volt az utunk. Estére megálltunk egy faluban, ott egy pajtába hajtottak be. Fáradtan, éhesen a földre feküdtünk le. Reggel valahonnan az örök kenyéret szereztek, azt adták, és mentünk tovább. Útba esett Beckó vára is, aztán estére megérkeztünk Brunócra. Nagyon el voltunk fáradva. Itt olyan levest kaptunk, amiben csak só és piros paprika volt, meg egy darab kenyér. Egy barakkba tereltek, ahol szalma volt elterítve, azon feküdtünk, mint a juhok. A faluban volt egy kastély, abban volt egy raktár. Ide jártak vételezni a katonák számára, és mi raktuk meg az autókat. Pöstyénbe a malomba is jártunk dolgozni.

Körülbelül egy hónapig ment ez így. Aztán jöttek az örök, mondták, hogy

mindenkit elvisznek föl Morvába. Mikor megérkeztünk Slavkovba, vagonokat kellett kiüríteni a román katonák részére. Tíz nap múlva a románok bevonulóztak, mentek haza, velük vittek minket is. Mi kértük az elbocsátó papírt, s ők meg is ígérték. Azt mondták, hogy Ceglédén van a parancsnokság, ott fogjuk megkapni. Belenyugodtunk, de nem úgy történt ám, becsaptak bennünket, hazudtak, félrevezették a népet. A szerelvény Ceglédén meg sem állt, hanem csak Biharkezesre, a határ szélén. Láttuk, hogy jönnek felénk az oroszok, benéztek a vagonba, csak annyit mondtak, hogy karasó, ránk zárták az ajtót, és nemsokára az oroszokéhoz akasztották a vagon. Tudtuk mindjárt, hogy az oroszoknál fogunk kikötni. Jó pár nap elteltével érkeztünk meg a Fekete-tengerhez, Konstancába. A hajó kikötőnél volt egy hatalmas terület körükerítve, ide terelték az embereket. Éjjel elkaptak bennünket egy rendes zápor, tiszta vizek voltunk, csak álltunk egy rakáson, mint a pingvinek. Tíz órakor kaptunk enni sós nyers halat és egy fél kenyéret. Másnap reggel ötezer embert kikísértek a kikötőbe. Ebből háromezer német volt és kétezer magyar. Itt kaptunk egy pohár főtt kukoricát, más semmit. Annyira szomjas voltam, hogy egy ott levő munkásnak könyörögtem egy pohár vízért. Rámutatott a tengerre, hogy ott van. Találtunk egy konzervdobozt, madzagon leeresztettük a tengerbe, azzal merítettünk. De a víz nagyon sós volt és meleg. Hogy mennyire szenvedtünk, annak csak a Jóisten a megmondhatója.

Potiban kötöttünk ki. Ott már vonat várt, és négy napot mentünk a Kaukázusban a Kaszpi-tenger mellé. Egy kopár sívatagra érkeztünk, ahol csak a tengert meg a lágert láttuk. Szungaitnak hívták. Ezt az országot az azerbajdzsán nép lakta, fővárosa Baku. Földbe ásott barakkokba szállásoltak el, ahonnan a sóhaj se szállt haza, olyan messze voltunk. Napok teltek el, míg megnyugodtunk. Öt napig hagyták a népet pihenni, aztán lassan megkezdődött a munka.

Egy éjszaka arra ébredtem, hogy nagyon lázas vagyok. Elmentem reggel a rendelőbe, ahol egy orosz orvos volt s egy magyar orvos volt vele. Megvizsgáltak, vért vettek, megkérdezték, milyen vizet ittam. Elmondtam nekik mindent. Vasárnap volt a nagyvizit, Bakuból jöttek tisztiorvosok. Megnéztek bennünket, ők is tífuszra gyanakodtak. Egyik orvos meglátta a zsoltárt a kezemben. Kérdezte, hogy mi az. Mondtam, Biblia. Megsi-

Mit jelent számomra a felszentelés?

mogatta a fejemet, és elment. Aztán sok gyógyszert kaptam, kezdtem tőle jobban lenni, de sokáig megfigyelés alatt voltam. Sokat gondolkoztam, hogy miért kell nekünk ennyit szenvedni ártatlanul ebben a 40–42 fokok hőségben.

1948. június 6-án ebéd után belovagolt a gyártelepre egy tiszt, aki nekifogott ütni a vasat és kiabált, hogy a magyarok hagyják abba a munkát és menjenek a lágerbe. Már várt a parancsnokunk egy tolmáccsal, és felolvasta a parancsot: Elvtársak, most jött a parancs a minisztériumból, hogy a magyar hadifoglyok a mai naptól kezdve szabad emberek, és a holnapi nappal már mennek is haza. Azt az örömet, azt az ujjongást és sírást, amit a kétezer magyar csinált, nem tudom itt leírni. Egész éjjel nem aludtunk, mert tudtuk, hogy reggel hétkor fogják felolvasni a névsort. Amikor ez megvolt, elmentünk orvosi vizsgálatra, meg kellett fürödni, és aztán megkaptuk az új munkaruhát, és ötvenesével kimentünk a kapun. A szerelvénymár ott állt. A parancsnok megköszönte a munkánkat, elmondta, hogy amikor idejöttünk, csak sivatag volt, most meg üzemképes gyárat hagyunk itt.

Nemsokára megjött a mozdony is Bakuból, és elindultunk. Volt, aki összetett kézzel imádkozott és úgy köszönte meg a Jóistennek, hogy megtartott minket 4050 kilométer távolságra a hazánktól. Reggel már Mahacska körül voltunk, aztán balra eltértünk Sztavropol felé. Ott nekivették az utat Rosztovnak. Megint a Fekete-tenger mellett jártunk, Odesszánál. Innen nem messze volt már a román határ. Ott az orosz örök leszálltak, helyükre románok jöttek. Nem sokáig voltak velünk, Máramaroszigetnél leszálltunk egy nagy gyűjtőtáborba. Itt csak egy napot voltunk, mentünk tovább Debrecenbe. Nagy volt az öröm, mert itt már szabadok voltunk. A református kollégiumban lefűrödtünk, majd orvosi vizsgálaton voltunk. Reggel megkaptuk az elbocsátó levelet és huszonöt forintot. Ezután mehetett mindenki, amerre akart. Én a kollégákkal Pest felé jöttem. Megtudtuk, hogy a határon nem engednek át. Azt ajánlották, menjünk Ásványrárónak. Ott egy halászember hozott át a Dunán Bősre. Innen egész éjjel gyalogoltunk a családi kollégákkal.

Dél előtt tizenegykor értem haza. Mikor a szülői házhoz értem, elérzékenyültem és fohászkodtam a Jóistenhez, megköszönve, hogy ennyi sok szenvedés és távollét után mégiscsak hazasegített.

Lovas János,
egykori hegysúri gondnok

November 22-én a Zsinat ülésén huszonhárom lelkipásztort szenteltek fel. Közülük hármat kérdeztünk arról, hogy mit is jelent számukra – a megelőző csendesnapok fényében – a felszentelés.

Molnárné Béres Éva királyhelmeci beosztott lelkipásztor: – Nagyon jó, hogy voltak a csendesnapok, mert abból a rohanásból, amibe két évvel ezelőtt belecseppentem mint segédlelkész, egy picit meg lehetett állni, értékelni lehetett az elmúlt éveket, hálát lehetett adni a mögöttnünk levő munkáért, és felmértük mindazt, ami most előttünk áll. A lelkézszenntelés pedig abban erősített meg, hogy ránk feladat bízott, hogy szolgáljunk a gyülekezetnek; szolgáljunk kell, ha azt szeretnénk, hogy egyházunk épüljön, működni és élni tudjon és végezni tudja azt a munkát, amelyet rábízott az Úr Isten. Eszköznek kell lennünk ebben a munkában, s fel kell ismernünk a munkatársakat, akiket odaállított Isten mellénk, s nem szabad elmenünk mellettük, félreállítanunk őket. Nem szabad féltünk az úgymond lelkészi tisztünket, pozícionkat, mert mi most nem tisztségre lettünk felszentelve, hanem egy szolgálatra. A mai ember szeret mindent elhagyni. A régi rítusokat, szokásokat; holott az ember életében nagyon fontosak a megálló, például a keresztelő, az iskolakezdes, az érettségi. Lehet, hogy fölösleges dolognak tűnik sokak számára a lelkézszenntelés is, hiszen egyszer már ki voltunk bocsátva. Úgy gondolom, hogy igenis szükség van arra, hogy megálljunk egy bizonyos idő után, és magunk mögé, magunk elé és felfelé nézzünk, s ez a lelkézszenntelés erre is lehetőséget adott. Nem fölösleges rítus ez vagy olyan hagyomány, amit el kell hagynunk. Mert mindenképpen szükséges ahhoz, hogy egészséges lélekkel, egészséges elmével és értékrenddel tudjunk továbbjutni a munkánkban.



Süll Tamás kulcsodi beosztott lelkipásztor: – Nagyon pozitívan értékelem az elmúlt csendesnapokat gyakorlati szempontból is, mert jókat beszélget-

tünk, és a lelkézszenntelés lényegét is sikerült jobban megértenem. Elhangzott ugyanis, hogy egy közösség az, ami felszentelődik, megszentelődik ez alkalommal. Tehát sosem egy egyén, hanem egy közösség. Ezt én úgy élem meg, hogy nem gondolom, hogy mostantól vagyok megszentelt, s eddig nem voltam az; eddig is egy voltam a lelkészek közül s ezentúl is vállalom ezt a szolgálatot. De úgy fogom fel ezt az alkalmat, mint egy újabb küldetésnek a kezdetét, mint egy pecsétet a küldetésemen. Ezért is volt jó közösen lenni a szentelést megelőző napok alatt, mert újabb közös imatémákat, ötleteket fedeztünk fel a közösségben.



Tatár István kisújfalui beosztott lelkipásztor: – Valami ránk van bízva, amit felelősségteljesen kell csinálnunk. Nemrég olvastam Wass Albert *Csaba* című könyvét, amelyben egy ember életét meséli el az író. Az elején a főhős gyermekként álmokat sző, s azt látja, hogy Csaba királyfi hogyan vezeti a seregét. És a könyv úgy fejeződik be, hogy meglelt férfiként áll egy domb tetején, nézi a falut, aminek felügyeli az életét. Megjelenik előtte a gyermekkori álma, s rádöbben, hogy ő Csaba s neki kell vigyáznia a népre, arra a falura, amelyben él. Ez a kép nagyon megragadott engem, s a mostani istentiszteleten is ez erősödött meg bennem: így kell állnunk a „domb tetején” és vigyázunk azokra, akikkel együtt élünk, hogy hogyan élnek, hogyan őrzik a kultúrájukat, a nyelvüket, hagyományaikat és a vallásukat. A felszentelésemet egy kezdetnek tartom, miáltal egy új státus kezdődik a szolgálatomban, amire felhatalmaztak az egyházi atyák és felhatalmazott az Isten. S ez a legfontosabb.



Az interjúkat és a felvételeket készítette: A. Kis Béla

Azért jött, hogy megmentesen

Ha máskor nem is, de karácsonykor bizonyára sokan felteszik a kérdést, na és miért kellett Istennek emberként megszületnie a földre, miért volt rá szüksége. Aki azt gondolja, hogy Istennek volt rá szüksége, az téved. Nem miatta történt, hanem miattunk, emberek miatt.

Többek közt azért kellett Istennek emberi formában és nem isteni lényében eljönnie erre a földre, hogy az embereket ne rettentse meg, ne a riadalom és félelem legyen úrrá rajtuk, mikor megjelenik a Földön (emlékezzünk csak azokra a bibliai részekre, ahol angyal jelent meg az embereknek – például a feltámadás reggelén –, hogy mennyire megijedtek tőlük). Ezzel is bizonyította, hogy mennyire fontos számára a bűnös ember, s mennyire a megmentése a célja. Eljött a földre a mennyből, hogy minket a földről a mennybe vigyen. Ezzel a csodával mintegy bizonyítja, hogy számára minden lehetséges (tudjuk: ami az ember számára lehetetlen, Istennél az is lehetséges).

Jézus valóságos Istenként valóságos embernek született, emberi személyné vált. „Az Ige testté lett, itt élt közöttünk...” (Jn 1,14a). Azzal tehát,

hogy kisbabaként embernek született, nem szűnt meg Isten is lenni. Számunkra ez nehezen elképzelhető, mert a mi emberi gondolkodásunknak korlátai vannak. És hogy miképp került az emberek közé Jézus?

Fogantaték Szentlélektől. Amikor Isten megteremtette a világot, akkor Ő ezt a szavával tette. Amikor Mária-ban megfogant az új élet, Isten akkor is a beszéde által, a Szentlelke erejével valósította ezt meg. Isten közölte akarát Móriával, aki engedelmesen fogadta a hírt. József (Mária férje) tulajdonképpen „csak” nevelőapja volt Jézusnak, de Isten nem véletlenül döntött úgy, hogy legyen földi gondoskodója is Jézusnak, ne csonka családban nevelődjön, hanem jogilag és erkölcsileg is tiszta legyen a helyzete.

Születék szűz Móriától. Jézus anyja, Mária, Isten kiválasztott embere, akiről a Biblia több helyen is elmondja, hogy bizony sokszor maga sem értette Jézust, hogy mit miért tesz. De honnan is érthette volna, hiszen emberi volta az ő gondolkodásának is határt szabott. Mária lényé, élete a mi hitünk szerint nem hasonlítható a fiáéhoz, ő nem volt mentes a

Gyereknaptár



A Kassai Magyar Református Egyházközség gyermekmunkásai idén is készítették gyereknaptárt a jövő évre. Az állónaptár Albert Schweitzer életét követi, ára 50 korona + postaköltség. Megrendelhető a **Református Lelkészi Hivatal** címén (**Kovácska 15, 040 01 Košice**), telefonszámán (055/6220 246), ill. a következő e-mail címen: **oremuszoltan@hotmail.com**

büntől, nem került a mennybe és Istennél nem lehet közbenjárónk, mert erről világosan ír a Biblia: „Mert egy az Isten, egy a közbenjáró Isten és az emberek között, az ember Krisztus Jézus” (1Tim 2,5).

Karácsonykor arra a csodára emlékezünk, amikor bűnös emberré lett a büntelen Isten – értem és érted. Érted?

Kis Lucia

2007-ben a Kálvinista Szemle szerzői voltak

Acsay Lajos ❖ Ambrus Erika ❖ Áprily Lajos ❖ Johann Arndt ❖ Balassi Bálint ❖ Básti Péter ❖ Anders Bald ❖ Berecz István ❖ Bettés István ❖ Berkesi Sándor ❖ Lois Bitler ❖ Borza Zoltán ❖ Brunácky Istvánné ❖ Buza Zsolt ❖ Czékus Dezső ❖ Cs. Molnár János ❖ Csáji István ❖ Csík György ❖ Csorba István ❖ Czinke Zsolt ❖ Dénes György ❖ Dobai Júlia ❖ Dobainé Kiss Ilona ❖ Özv. Dobos Béláné ❖ Dr. James Dobson ❖ Édes Dezső ❖ Egrý Márta ❖ Dr. Erdélyi Géza ❖ Fazekas László ❖ Fekete Vince ❖ Ficzere Tamás ❖ Juraj Čajdošoci ❖ Gasparecz Tihamér ❖ Géresi Róbert ❖ Gy. Szabó András ❖ Gyökössy Endre ❖ György András ❖ Győri Matild ❖ Gyurán Ágnes ❖ Hajtman Béla ❖ Dr. Halzl József ❖ Ludwig Harms ❖ Helvich Anna ❖ Horváth Emma ❖ Horváth István ❖ Hranýó Mihályné ❖ Iliás Tamás ❖ Ilon Ferenc ❖ Iski Ibolya ❖ Ján Janovčík ❖ Gustav Jensen ❖ Carl Gustav Jung ❖ Dr. Kálmán Lászlóné ❖ Kassai Gyula ❖ A. Kis Béla ❖ Kis Lucia ❖ Kiss Benedek ❖ Kiss Miklós ❖ Koncsol László ❖ Korpás Pál ❖ Kovács Barnabás ❖ Lázár Ervin ❖ Lovas János ❖ Macsánszky Miklós ❖ Máté Istvánné ❖ Anthony de Mello ❖ Mécs László ❖ Mixtaj Istvánné ❖ Molnár István ❖ Molnárné Miklós Malvína ❖ Mudi Henrietta Judit ❖ Mudi Róbert ❖ Nagy Andrea ❖ Nagy Ákos Róbert ❖ Nagy Gáspár ❖ Nagyné Révész Andrea ❖ Németh Zsolt ❖ Öllös Zsófia ❖ Pálhegyi Ferenc ❖ Pallér Ildikó ❖ Parti Katalin ❖ Blaise Pascal ❖ Özv. Petőcz Kálmánné ❖ Puskás Ferenc ❖ Pusztai Zoltán ❖ Rácz Elemér ❖ Radácsy Károly ❖ Ravasz Hajnalka ❖ Magnus Friedrich Ross ❖ Waldemar Rudin ❖ Sándor Veronika ❖ Sasák Attila ❖ Sebő Gyula ❖ Siposné Várady Klára ❖ Somogyi Alfréd ❖ Somogyi Laura ❖ Johann Friedrich Starck ❖ Süll Kinga ❖ Süll Tamás ❖ Sumonyi Zoltán ❖ Szabóné Kozár Éva ❖ Szabó Magda ❖ Szamák István ❖ Szőke István ❖ Szuhay György ❖ Tarr Ferdinánd ❖ Johann Tauler ❖ Gerhard Tersteegen ❖ Tőkés László ❖ Tompa László ❖ Tóth László ❖ Tóth Mária ❖ Valkó Attila ❖ Vámos Béla ❖ Vámos Tamás ❖ Varga Zoltán ❖ Vekerdy Tamás ❖ Vigh Viola ❖ Vincze Árpád

Lapunk ez évi számaiban a fenti személyek tollából jelent meg írás. Az élőknek köszönetünket fejezzük ki, hogy gondolataikat közkinccsé tették, tudósításaikkal hozzájárultak egyháztagjaink jobb informáltságához, hiszen pozitív viszonyunk csak ahhoz lehet, amiről tudunk, amiről ismereteink vannak. A már elhunytaknak pedig azért vagyunk hálásak, hogy akár századok múltán is van „mondanivalójuk” a ma élő reformátusoknak.

Szerzőink nagy száma, munkatársaink készsége (akik honorárium nélkül, valóban Isten dicsőségére dolgoztak) azzal a reménnyel tölt el bennünket, hogy lapunkat jövőre is meg tudjuk tartalmas írásokkal tölteni. Várjuk kézírataikat, akárcsak újabb szerzőkét: mindazokét, akik úgy érzik, hogy lapunk rovatai valamelyikébe illeszkedő anyaggal tudnak jelentkezni.

A szerkesztőség

Keresztyénség – nemzeti hovatartozás

Folytatódnak a Pro Ecclesia délutánok a rosznyói gyülekezetben. Szeptember 27-én **Jaroslav Széles**, a kassai szlovák nyelvű református gyülekezet lelkipásztora tartott előadást *Hit és nemzet, hit és nemzetiség* címmel. Napjainkban annak a viszálykodásnak vagyunk tanúi, melyet politikusaink szítanak a magyarok és szlovákok között. Az előadásban útmutatást kaptunk, hogyan viszonyuljunk ehhez a kérdéshez keresztyén lelkülettel, hogyan éljük meg nemzeti hovatartozásunkat anélkül, hogy másokat lenéznénk vagy a másoknak fölébe akarnánk kerekedni.

Molnár Árpád, gyülekezetünk lelkipásztora bevezetőként a *Jel 7,9–10*-et idézte, mely mottóként szolgálhat mindenki számára: Isten előtt nem számít a nemzet, nyelv, származás, bőrszín, hanem az az egy számít, ki hogyan cselek-

szki az ő akaratát. Az előadó is számtalan igehelyet idézett, melyek arra vezetnek bennünket, hogy Krisztus mércéje szerint kell vélekednünk, s amit mi akarunk, hogy velünk cselekedjenek, nekünk is azt kell cselekednünk embertársainkkal.

Nagyon fontos beleélnünk magunkat a másoknak a helyzetébe s mérlegelni azt, hogy mit tenne az Úr Jézus az adott helyzetben. Ő egészen a kereszthalálig szeretett minket, s imádkozott ellenségeiért, hogy az Atya bocsásson meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek. Pál apostol a *Róma 12,18–19*-ben arra int bennünket, hogy rosszért rosszal senkinek se fizessünk, éljünk mindenkivel békességben.

Ne szolgáltatassunk magunknak igazságot, hanem hagyjunk teret az Isten haragjának, majd ő megfizet mindenkinek az érdeme szerint. Tehát jól jegyezzük meg magunknak, hogy életünk minden területén Isten álljon az első helyen!

Mixtaj Johanna

A Zsinati Tanács 28., rendkívüli ülésétől

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Tanácsa a Hanván 2007. november 24-én megtartott 28., rendkívüli ülésén egyetlen határozatot hozott:

– Újratárgyalta a nagymihályi lelkészválasztás ügyét, mivel a Zsinat visszautalta hozzá mint eljárni jogosult testülethez. A Zsinati Tanács az előzőleg megfogalmazott aggályait továbbra is fenntartva – kizárólag a nagymihályi egyháztagok békessége miatt – hozzájárult Juraj Gajdošoci megválasztásához a Nagymihályi Református Egyházközségbe.

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház 4/2007-es számú törvénye az egyházi tisztségek betöltéséről szóló 3/2007-es számú törvény módosításáról

1. §

Az egyházi tisztségek betöltéséről szóló 3/2007-es számú törvény (a továbbiakban: választási törvény) 3. §-a (2) bekezdése a „zsinati képviselőt” szavak után kiegészül a következő szavakkal: „,gondnoki tisztséget be nem töltő presbitert és pót-presbitert”.

2. §

A választási törvény 18. §-a (1) és (2) bekezdésében kimarad a következő mondatrész: „vagy a megválasztott pót-presbiterek száma kevesebb, mint a presbiterek számának fele”.

3. §

A választási törvény 20. §-a (3) bekezdése helyére új bekezdés kerül a következő szöveggel: „(3) Ha az egyházközségben az általános tisztújítás keretében megválasztott presbiterek több mint felének megszűnik a tisztsége, minden gondnoki, presbiteri és pót-presbiteri tisztségre rendkívüli tisztújítást kell tartani.”

4. §

A választási törvény 26. §-a (2) bekezdése b) pontjában az „egyházközségek” szó helyére az „anyaegyházközségek” szó kerül.

5. §

A választási törvény 28. §-a (3) bekezdése a) pontjában a

„720” szám helyére „360”, b) pontjában a „640” helyére „320” és c) pontjában a „80” helyére „40” kerül.

6. §

A választási törvény 28. §-a (1) bekezdése a) pontjában, valamint a 29. §-a (1) bekezdésében az „egyötödét” szó helyére a „tizenöt százalékát” szavak kerülnek.

7. §

A választási törvény 29. §-a után egy új, a 29a § kerül a következő szöveggel:

„29a §

Ha a 29. § értelmében valamely tisztségre nincs választásra bocsátható jelölt, a választási bizottság új választási eljárást rendel el, egyúttal megállapítja a határidőket.”

8. §

A választási törvény 34. §-a kiegészül a következő bekezdésekkel:

„(7) Szavazategyenlőség esetén, ha az a második választási fordulóra bocsátás szempontjából jelentőséggel bír, a választási bizottság által elvégzett sorsolás dönt arról, hogy az egyenlő szavazatot kapott személyek közül ki lesz a második választási fordulóra bocsátva.

(8) Ha egy tisztségre az első választási fordulóban csak egy jelölt lett választásra bocsátva, de nem nyerte el a megválasztásához előírt szavazatot, a tisztségre a választási bizottság új választási eljárást rendel el, egyúttal megállapítja a határidőket.”

9. §

E törvény 2008. január 1-jén lép hatályba.

Jóváhagyva a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház VII. Zsinatának 12. ülésén, 2007. november 23-án Hanván

Fekete Vince s. k.
főgondnok

Erdélyi Géza s. k.
püspök

Deáki

Ötven éve együtt

2007. szeptember 30-án külön örömmel üdvözlöttük Isten háj-
lékában gyülekezetünk idős gondnokát, **Komjáti Zoltánt** és
kedves feleségét, **Komjáti Gizellát**, akik Urunk kegyelméből
ötven esztendeje fogadtak egymásnak örök hűséget.

Szabóné Híres Erzsébet lelkész a szeretet himnusza alapján
prédikált. Elmondta, hogy bár a Szentírásban sokat olvasunk
hitről és reményről, de a legtöbbet a szeretetről tanulhatunk.
Arról a szeretetről, amit a legjobban úgy tapasztalhatunk meg,
ha azt mi magunk is feltétel nélkül éreztetjük, gyakoroljuk,



tudva, hogy a szere-
tet soha el nem fogy.
Ez látszódik a jubile-
umot ünneplő házaspár
életén is, kik esz-
tendőkön át egymás
oldalán szeretettel
hordozzák nemcsak
egymás terhét, de
gyülekezetünk terhét
is. **Sándor Veronika**
beosztott lel-
kész a *Préd 4,9–12*

alapján igehirdetésében kiemelte, hogy ötven együtt töltött esz-
tendő után az egykori fogadalom megerősítése bizonyoságot tesz
az Igéről, mely szerint: „*Jobban boldogul kettő, mint egy*” (9a v.).

A jubiláns házaspár megerősítette egykori fogadalmát és esz-
küjét. Az áldás után a lelkész, a beosztott lelkész és **Tok Tünde**
segédlelkész igeversékkel köszöntötték az ünnepeket, majd a
fiatal gondnok, **Jobbágy István** jókívánsága kíséretében átadta
a gyülekezet ajándékát.

Sándor Veronika

Nagyvárad

Két országból közös céllal

2000-ben a magyar millenium
évében a Királyhágómelléki
Református Egyházkerület és a
Szlovákiai Református Keresztyén
Egyház vezetősége testvéregyházi
szövetséget kötött. Mindkét egyház-
kerület örömmel vállalta a már addig
is működő testvéri kapcsolatok
megerősítését egyházkerületi, egy-
házmegyei és gyülekezeti szinten. Az
első Partium–Felvidéki Találkozóra
2006 júliusában került sor Dunaszer-
dahelyen és Ekelen, a másodikra
pedig ez év október 20-án és 21-én
Nagyváradon.

A Lorántffy Zsuzsanna Református
Egyházi Központban megrendezett egész
napos találkozó **Tőkés László** püspök
köszöntőjével és a *Mt 4,1–4* alapján el-
hangzott szolgálatával kezdődött. **Antal
János** külügyi tanácsos visszatekintett a
két egyházkerület testvéri kapcsolatának
az alakulására. **Erdélyi Géza** püspök a

Kárpát-medencei magyar és európai egy-
házi kapcsolatokról tartott előadást. Szólt
a református–református kapcsolatokról,
megemlítette két szervezetünket, az



Tőkés László, Erdélyi Géza és Antal
János. (A. Kis Béla felvételei)

MRETZS-t és az MRVRSZ-t, amelyek a
világ különböző részein élő magyar re-
formátusság összefogásán munkálkod-
nak kezdettől fogva áldással, viszont az
utóbbi években külső fékező erők miatt
nehézségek közepette. Végül kitért öku-
menikus kapcsolatainkra is.

Hanva

Tompára emlékeztünk

A hanvai református gyülekezet 2007. szeptember 30-án, a
vasárnap délelőtti ünnepi istentiszteleten emlékezett meg egy-
kori lelkipásztoráról, a magyar nemzet kiemelkedő költőjéről,
a 190 éve született **Tompa Mihályról**.

A gyülekezet női énekkarának és az ünnepi gyülekezetnek az
éneke után **Nagy Ákos Róbert** lelkipásztor, a Gömöri Refor-
mátus Egyházmegye esperese hirdette Isten igéjét a *Mt 6,21*
alapján. Az igehirdet-
és alkalmával elhang-
zottak Tompa Mihály
egykori hanvai pré-
dikációjának örök ér-
vényű sorai is.

Az igehirdetést kö-
vetően a gyülekezet
férfikórusa Tompa
Pusztán című versé-
nek énekes feldolgo-
zását adta elő, majd
Duben Andrea sza-
valata és ismét a női
énekkar szolgálata kö-
vetkezett. Ünnepeket gazdagította **Bettes István** Madách- és
Forbáth-díjas költő Tomparól szóló esszéje is.

Nemzeti imádságunk eléneklése után megemlékezésünket
Tompa Mihály sírjánál folytattuk, ahol **ifj. Czókoly Lajos**
szavalatát követően **Czókoly Lajos** helybeli polgármester és
Czókoly Mária, a Tompa Mihály Baráti Kör elnöke közössé-
günk nevében megkoszorúzta nagy költőnk és a gyülekezet
egykori lelkipásztorának síremlékét.

Nagyné Révész Andrea



Délután négy munkacsoportban foly-
tatódott a találkozó. Missziói, külügyi,
sajtóügyi, valamint egyházi taninté-
zményi kérdésekben egyaránt fontosnak
éreztek a résztvevők a szorosabb együtt-
működés fontosságát. A felvetések záró-
dokumentumban összesítődtek, amely-
ben a két egyházkerület megerősíti a test-
véregyházi kapcsolatok továbbépítésére
irányuló kölcsönös szándékát. A résztve-
vők támogatásukról biztosították Tőkés
László püspök európai parlamenti képvisel-
ővé való megválasztását is.

Este a résztvevők megnézték a Csilla-
gocska gyermek-néptáncalálkozó gála-
estjét. Vasárnap délelőtt a felvidéki lelke-
szek Nagyváradon és környékén végez-
tek istentiszteleti szolgálatot.

–Bo–

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy vezetőségi találkozó Nagymenyeren, ahol Park Sung Kon koreai lelképásztor mesélte, hogy Koreában, ahol ugye sokan és sokszor esznek kimcsit (aki nem tudja, miből készül: mindenképp készülhet, aki nem tudja hogyan, kérdezze meg őt) a fiataloknak szóló találkozók sokszor nonkomformak, mivel a nem hívó fiatalágot például egy közös kirándulással lehet megszólítani. Szó szót követett, aztán a tettek a tervet, a végeredmény pedig a kirándulás lett a nyitrai Zoborra.

Nem tudom, ki mindenki imádkozott a szép időért, de vagy sokan voltak, vagy nagyon tiszta lelkűek, vagy csak az Úr nagyon kegyelmes – vagy ezek kombinációja, mert bár minden adón esőt jeleztek még előző nap is, október 20-án mégis szikrázóan sütött a Nap, s egy csepp eső nem sok, annyi sem esett. Hála neked, Uram!

Reggel a csipet-csapat elfoglalt szinte egy teljes vonatvagont, s így utaztak Nyírára, ahol a két főfő (szervező) Nagy Andrea kulcsodi és Berecz Katalin nyitrai leányzók vették kezükbe az irányítást. Reggel volt, csipős őszi idő, s elballagtunk a református templomba, ahol csatlakoztak hozzánk a nyitrai ifisek meg a tanuló ifjúság is. Kosár Károly nyitrai lelképásztor köszöntött minket ebben a végvárban, mesélt a gyülekezet történetéről, valamint jelenéről. Énekelünk

Nyitra

Hegyre fel! Egy Firesz-kirándulásról

(csak úgy gitár meg kíséret nélkül, de szerencsére Süll Tamásnak szép, erőteljes és biztos hangja van), s aztán megjött Édes János is a gitárral – szintúgy szerencsére – mert így már sokkal jobban ment az éneklés, meg a dicsőítés, meg a hálaadás.

Ezután jelen sorok írója megtartotta az áhítatot. Az ige Jézus hegyen való megdicsőüléséről szólt, mert azt akartuk, hogy aznap minden a hegyről és Jézusról szóljon: „Uram, jó nekünk itt lennünk” (Mt 17,4a). Nos, akik járnak a Firesz Duna Menti Egységének az „akcióira”, tudják, hogy általában rajzolni szoktam a



történeteket, hogy az Úr ne csak a hallgatóság fülén, hanem a szemén keresztül is szólhasson, de mivel most nem vittem a táblát, meg a papírt, meg a festékesdobozt, ezért csak mondtam – no meg mutogattam. Mert én már csak ilyen vagyok...

Az áhítat után megint énekelünk, mert az olyan jó és annyira szeretünk énekel-

ni. A nyitraiak nagyon rendesek voltak, mert vendégül láttak minket, s aztán nekivágtunk az útnak – a buszmegállóhoz. Mert először felbuszoztunk a hegy lábához...

Most leírhatnám, ha le tudnám, (de nem vagyok sem költő, sem biológus, sem erdész), hogy milyen gyönyörűségesen szép volt az erdő. A rengeteg szín, egy bokron néhány levél már érett sárga volt, néhány meg még méregzöld. Írhatnám, hogy hullámozott a lomb, ahogy néztük felülről. Meg hogy annyiféle sárgát, zöldet, vöröset, meg levélformát láttunk, hogy az elmondhatatlan. Azt is elmesélhetném, hogy hétágra sütött a Nap, és enyhén fújdogált valami szellő, meg mindenütt fenséges, érett, őszi erdőillat volt. De mindez csak gyatra próbálkozás, hogy leírjam a leírhatatlant. Amondó vagyok, hogy aki nem jött, bánhatja, de nagyon!

Az időt arra akartuk kihasználni, hogy kötetlenebbül elbeszélgessünk egymással, hogy jobban megismerjük egymást, hogy közösséggé formálódjunk, ne csak egy csapat legyünk. Igaz, hogy lehetetlen ennyi idő alatt ennyi emberrel komolyan elbeszélgetni, de sok kicsi sokra megy...

A mottónk és célunk ez volt: „Azután felment a hegyre, és ő maga hívta el azokat, akiket akart; azok pedig csatlakoztak hozzá” (Mk 3,13). Remélem és bízom benne, hogy meghalljuk, ha szól hozzánk és engedelmesek leszünk, s odamegyünk hozzá. Mert Ő csodákat képes cselekedni és olyan dolgokat készített el számunkra, amelyeket szem nem látott, fül nem hallott.

Kérve kérek mindenkit, akinek fontos a most felnövekvő nemzedék, hogy imád-



kozzék ezekért az alkalmakért (is)! Mert az Úr hatalma, jelenléte szükséges ahhoz, hogy megváltozzunk, az ő szeretete alakít át mindnyájunkat. Jézus nevében köszönjük! Ő hálálja meg a jószágukat, Ő pótolja be az idejüket; és legyen valóságossá a mindennapjaikban!

Dobai Júlia

Czékus Dezső

Madar

Konfirmációi emlékűnnep

A madari református egyház-község presbitériuma úgy döntött, hogy a huszonöt, az ötven, a hatvan, hetven és nyolcvan évvel ezelőtt konfirmáltak számára ünnepi találkozót szervez, melyre október 21-én került sor. Szomorú szívvel állapítottuk meg, hogy többen nem vehettek részt ezen az istentiszteleten, mert már nincsenek az élők sorában; így már csak a felolvasott névsor lehetett teljes...

Az ígét dr. Nagy Lajos helybeli lelkész hirdette az 1Sám 7,12b alapján: „Mindaddig megsegített bennünket az Úr!” Az igehirdetővel egyetemben mindnyájan úgy éreztük és hisszük, hogy hála a mi Urunknak és Megváltónknak, hogy megtartott bennünket és ott lehettünk az ősi templom falai között, ott, ahol egykoron tizenhárom éves gyermekként vallást tettünk

hitünkről, miáltal a madari gyülekezet tagjaivá lehettünk.

Életünk során többen elkerültünk szülőfalunkból, más gyülekezetek tagjai lettünk, de mégiscsak egybe tartozunk, ahogy Pál apostol mondja: mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által – tehát Jézus Krisztus keresztyén gyülekezetének a tagjai.

Az igehirdetést és a névsorolvasást követően Nagy Lajos lelkész rövid áldásmondás kíséretében a jubiláló konfirmandusoknak emléklapot adott át. Ezt követően a gyülekezet énekkara köszöntötte a jelenlévőket. Mindezekért köszönet a lelkésznek, a gondnokoknak, a presbitériumnak, a gyülekezetnek, amely az istentiszteletet követő szeretetvendégséget is megrendezte. Soli Deo gloria!

(Befejezés az 1. oldalról)

Botond Árpád (Magyarország), **Kraus Viktor** (Mokcsakerész), **Lami Alexandra** (Komárom), **Mácsody Ferenc** (Magyarország), **Molnár Béres Éva** (Királyhelme), **Molnár Miklós** (Alsókállosa–Felsővály), **Parti Tibor** (Szeszta), **Partiné Szaszák Katalin** (Szeszta), **Révészné Bellai Csilla** (Zselíz), **Sándor Veronika** (Deáki), **Süll Kinga** (egyházenész), **Süll Tamás** (Kulcsod), **Szabó István** (Erdély), **Szathmáry Zsuzsanna** (Nagykállosa–Kiskállosa–Felsőszecse) és **Tatár István** (Kisújfaló). Az ünnepi istentisztelet a Himnusz eléneklésével zárult.

Másnap Hanván számbavétellel folytatódott a zsinati ülés. Az előző ülés jegyzőkönyve és a tárgysorozati pontok jóváhagyása után kezdődött az érdemi tárgyalás. A Zsinat szörvannyá minősítette a gömöri egyházmegyébe tartozó szütöri és bellényi egyházközségeket – azzal a kitételrel, hogy vagyonukkal az egyházmegye rendelkezik. Az egyes egyházi szertartások végzéséről a teológiai bizottság által kidolgozott törvénytervezet elfogadását elnapolta azzal, hogy a lelkesítő értekezletek és a presbitériumok tárgyalják még meg, észrevételeiket pedig hivatali úton tegyék meg. Az egyházfenntartói járulék fizetése tárgyában hosszas vita és mérlegelés után a zsinati képviselők úgy döntöttek, hogy bár a presbitériumok határozzák meg a egyházfenntartási járulék minimális mértékét, az önálló egyháztagság (és a 18. életév betöltése után a választók névjegyzékébe való felvétel) érdekében ajánlott a minimálbérhavi 0,4 százaléknak a befizetése.

Az egyházi bírói rendszer átalakítására benyújtott törvénytervezet koncepcionális megvizsgálása nyomán olyan határo-

Rimaszombat–Hanva

Lelkészszenvelés a Zsinaton

zat született, hogy a törvényjavaslat kidolgozói dolgozzák ki részletesen a öntsék paragrafizált formába. A pozsonyi egyházmegye beadványa kapcsán, melyben közgyűlése a Zsinati Tanácsban való képviselőtét kérte, nem született döntés, mivel a Zsinat nem látta a jelenlegi választási rendszer mellett megoldhatónak a kötelező képviselő kialakítását. Ellenben határozat született arról, mivel a Zsinati Tanács ülései nyilvánosak, hogy a napirendről értesítve legyenek az esperesek.

A Zsinat Juraj Brecko tussai lelkipásztor azon törvényértelmezési kérésére,



Kézráttétel előtt. (A szerző felvétele)

hogy mely egyházi felsőbbtség jogosult megadni a meghívott lelkeseknek a választáshoz való hozzájárulást, úgy értelmezte a törvényt, hogy a Zsinati Tanács. A nagymihályi egyházközség több tagjának a választási eljárás nem engedélyezése miatti panaszát visszautalta a Zsinati Tanácsnak.

A pozsonyi egyházmegye beadványában sürgette egységes hittankönyvek kiadását. A Zsinat tudomásul vette az előké-

születek állását, és szorgalmazza a minisztériumi támogatással kiadandó hittankönyvek megszületését. A pozsonyi egyházmegyének a választói névjegyzék évközi aktualizálhatóságával kapcsolatos indítványa tárgyában a Zsinat úgy határozott, hogy a névjegyzékbe fel kell venni azokat az önálló egyháztagokat is, akik a névjegyzék érvényessége alatt töltik be 18. életévüket, miközben választójogukat csak a betöltés napjától gyakorolhatják. A Zsinat ajánlja, hogy a 18. életévüket betöltött önálló egyháztagok konfirmációi fogadalmukat istentisztelet keretében erősítsék meg.

Szombatra még három napirendi pont maradt. A Zsinat elrendelte, hogy a Komáromi Református Egyházközség telkén épült könyvtárpépület és gondnoklakás tulajdonjogát a Calvin J. Teológiai Akadémia azonnali hatállyal ruházza át az Egyetemes Egyházra. Ezeket az ingatlanokat az Egyetemes Egyház csak

az egyházközség hozzájárulásával idegenítheti el. A pozsonyi egyházmegyének az egyes egyházmegyék zsinati képviselői számának újratárgyalását kezdeményező javaslatát a Zsinat elnapolta, s arra kéri a betérjesztőt, hogy konkrét javaslatot nyújtson be. A Segélyalapról szóló 3/2005-ös törvény módosítására pedig nem került sor, mert az előterjesztő a javaslatot visszavonta.

–akb–

Kisújfaló

Gulyás Lajosra emlékeztünk

Október 28-án lelepleztük azt az emléktáblát, amely Gulyás Lajosnak, a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt országgyűlési képviselőjének, '56-os mártír református lelkeseknek állít emléket szülőházának falán. A házat évekkkel ezelőtt megvette és korhűn renováltatta falunk vezetősége. Mára egy olyan emlékszobát s néprajzi kiállítást is berendeztek benne, mely önmagáért beszél.

Az ünnepségre eljött a koncepció perben elítélt és ártatlanul felakasztott lelkes két lánya (a harmadik Gulyás lány külföldön él, nem tudott jelen lenni), unokája és dédunokája, a községünkben és a környéken élő rokonság, valamint mindazok, akik így rótták le tiszteletüket emléke előtt. A Károli Gáspár Református Egyetem professzora, **Ladányi Sándor** előadást tartott a magyarországi egyházak akkori állapotáról. Községünk a jövőben Gulyás Lajos-emléknapokat tervez tartani.

Dobainé Kiss Ilona



A nagysallói gyülekezetnek egy éve, 2006 decemberétől fiatal kántora van Kiss Andrea személyében, aki még csak tizenkét éves, de nagyon ügyes. Ifjúi hévvel közérdekű dolgot művel az Úr szolgálatában – gyülekezetünk öröme. Istennek legyen érte hála! „De te maradj meg abban, amit tanultál, és amiről megbizonyosodtál, tudván, kiktől tanultad, mivel gyermekségedtől ismered a szent írásokat, amelyek bölcsésé tehetnek téged az üdvösségre a Krisztus Jézusban való hit által” (2Tim 3,14–15). –kg–

Búcsú Ida nénitől

Vannak olyan házak, ahova az ember mindig jó ér- zéssel megy be. Ennek a megtapasztalását sohasem a falak vagy a bútorok adják, hanem mindig a bent élők. Nagyon sokan megtapasztalhatták ezt a felső- lánci parókia nyitott kapuja után a lakásba lépve, hogy Zoli bácsi és Ida néni mily kedvességgel és sze- retettel fogadta az érkezőt. Néhány éve, mióta Zoli bá- csi nyugdíjba került, a szeptemberi lakásban is ugyanaz a szeretet fogadta a belépőt. És aki mindig várta az ér- kezőt, az most elköltözött... Ida néni haza szólította az Úr, életének nyolcvanadik esztendejében.

Gyüre Zoltán lelkipásztorral Mokcsakerésről indul- tak, és ötvenhat évig éltek házasságban. Ennek az együttlétnek java részét, negyvenöt évet a felsőlánci gyülekezet parókiáján élték meg, Alsóláncon, Buzitán és Restén is szolgálva. Mert Ida néni valóban szol- gált. Mindig alázattal, szeretettel, kedvességgel élt és dolgozott, hol a gyermekek között, hol az asszo- nyokkal karöltve, a közösségek összes ügyes-bajos dolgát számon tartva.

Az alsólánci temető kertben 2007. október 10-én a vigasztalás és remény szolgálatát Erdélyi Géza püs- pök végezte (mint Zoli bácsi és Ida néni személyes jó barátja) a Róma 8,11 alapján. Az együttlét után be- következő magány valóságáról szólt, és Isten vigasz- taló kegyelmét és szeretetét hirdette. Az őszi napfény is kísérő volt azon az úton, melyen az Istentől gazda- gon megáldott, békés és követésre méltó élete végén oly sokan elkísértük Ida néni.

A feltámadás és a találkozás reményében:

Géresi Róbert

Tíz éve hunyt el Erdélyi Pál esperes

„...becsüljétek azokat, akik fá- radoznak közöttetek, és előjárói- tok az Úrban, és intenek titeket; És az ő munkájokért viseltessetek i- rántok megkülönböztetett szere- tettel” (1Thesz 5,12b–13a). Az ógyalla-bagotai gyülekezet szere- tettel emlékezik kedves esperes- lelkipásztorára elhalálozásának 10. évfordulójára alkalmából.



Minden év második adventi va- sárnapján zenés áhítattal egybe- kötött istentiszteletet tartunk az ógyallai református templomban, amelyen nemcsak az emlékező család és a gyülekezet tagjai van- nak jelen, hanem római katolikus

testvéreink is, valamint városunk vezetősége, mindazok, akik tisztelték és szerették jó esperes urunkat, aki harmincnégy évig szolgálta becsülettel gyülekeze- tünket. Nemzedékeket nevelt fel az Úr Jézus szeretetére, anyaszent- egyházunkhoz és népünkhöz való rendíthetetlen ragaszkodásra.

Erdélyi Pál lelkipásztor kilenc évig állt a délnyitrai (komáromi) egyházmegye élén. Ezalatt sok- szor tett látogatást az egyházmeg- gyünkben, sok helyen prédikált és hintette az ige magvát, s a gyüle- kezetek tagjai is megszerették őt.

Az emlékező gyülekezet eddig minden évben értékes koszorút helyezett advent második vásár- napján az úrasztalára, így gondol- va szeretett lelkipásztorunkra, akit nem feledünk. Elénekeljük ked- venc énekét, a 269. dicséretet: „Is- tenre bízom magamat/ Magamban nem bízhatom...”

Az istentiszteletet mindig szere- tetvendégség zárja a gyülekezeti házban, ahol még tovább emlé- kezzünk. „Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg” (Jel 14,13a).

Ilon Ferenc–Macsánszky Miklós

CSIHA KÁLMÁN (1929–2007)



Erdély 44. püspöke, a Magyar Református Egy- házak Tanácskozó Zsina- tának tiszteletbeli elnöke november 7-én, 78 éves korában megtért mennyei Urához; temetése novem- ber 10-én a marosvásár- helyi Gecse utcai temp- lomból volt. A népünknek Kazinczyt is adó Érsem- jénben látta meg napvilá- got. Sok iskola, köztük re- formátus kollégiumok megjárása után 1954-ben Ko- lozsvárott szerzett lelkészi képesítést. 1957-ben egy koncepciós perben tíz évre elítélték, amiből hat és fél évet letöltött. Püspökké a rendszerváltás után válasz- tották, 1994-ben pedig megerősítették tisztségében.

Csiha Kálmán megpróbáltatásokkal teli, de tanul- ságos életútját több önéletrásos kötetéből is nyo- mon követhetjük (három lapunkban is recenzáltunk). Nyugdíjas éveiben heti evangelizációkkal járta a Kár- pát-medencét, hogy híveket szerezzen Krisztus ügyé- nek; naptárjai évekre előre beteltek lefoglalt dátumok- kal. Rendkívül vitális volt, amikor tavaly nyár végén egy este váratlanul rányitottam az ajtót a barantói Csiha-tagban visszakapott családi birtokon, éppen a számítógéppel igyekezett összhangba hozni a rakon- cátlan szkennert, mert egy friss lovas képét akarta Németországba elküldeni...

Évtizedeken keresztül végzett szorgos magvetésén még sokáig legyen Isten áldása!

–akb–

Vallomástöredék

Amikor az ember nagyon fiatal, na- gyon sokfélét próbál, kísérletezik, vonz- zák az utak, ahogy Vörösmarty fogal- mazta. Hosszú időn át én is megpróbál- tam a magam ízlése szerint alakítani az életemet. Aztán mindig azt tapasztaltam, hogy egy láthatatlan kéz végül a helyes útra terelget. És amikor kezdetben értet- lenül vagy csodálkozva, vagy éppen til- takozva elindultam azon az úton, majd végighaladtam rajta, akkor derült ki, hogy ez a kéz az Úr keze, ez az út az őál- tala választott út. Valahányszor én ma- gam döntöttem el, hogy hova „futok”, akkor ez a döntés vagy kudarcba, vagy tragédiába fulladt. Hálát kell adnom Is- tennek azért, hogy a család, az iskola és sok szép személyes élmény, kapcsolat révén már korán felfedte előttem az ő törvényét. Hogy végül öbenne bizton- ságban, megbékéltnék érezhessem ma- gam. Ettől fogva, hogy ráébredtem az Úr végtelen kegyelmére, életemet irányító döntéseit kérve, és azokban megnyugod- va, egyszerű lett az életem. „Nincs már szívem félelmére, nézni sírom feneké- re...”, én a szó minden értelmében hi- szek a feltámadásban.

(Szabó Magda)

■ A Károli Gáspár Református Egyetem teológusainak az alapítványa, az Ágoston Sándor Alapítvány a határon túli szórványreformátusság támogatására jött létre. Idén összesen tízfős csapatuk a gömöri Rudna református templomának megújításán munkálkodott, illetve igazságszolgálatot is végzett az említett településen kívül még Berzétén, Jólészen és Körösben.

■ Somorján október 27-én és 28-án Hazahív a harangszó címmel megemlékezést tartottak a deportálások és kitelepítések 60. évfordulója kapcsán. A református templomban október 27-én A deportáltak Istene címmel volt megemlékezés, amelyen meghívott vendégként részt vett dr. Molnár János, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánja, Somogyi Alfréd apáca-szakállasi lelképásztor és Duray Miklós, az MKP stratégiai alelnöke.

■ Október 30-án Beregszászon ünnepi istentisztelet és jubileumi zsinati ülés

volt a 455 éve, 1552-ben ugyancsak ott tartott, történelmi jelentőségűvé vált két zsinat emlékére. Az ünnepi alkalmon egyházunkat Mártha Géza ungi esperes és Tarr Ferdinánd nagyraskai lelképásztor képviselte.

■ November 8-án Hanván a Diakóniai Központban esperesi-gondnoki értekezlet volt, amelyen egyházmegyéink vezetői áttekintették az egyházközségi választásokat, beszéltek a Zsinat előtt lévő ügyekről és általában az aktuális egyházi kérdésekről.

■ November 11-én Rudnán hálaadó istentiszteletet tartottak a templom felújítása kapcsán.

■ A rimaszombati református templomban november 11-én a vasárnapi istentiszteleten Erdélyi Géza püspök kibocsátotta a lelkészi szolgálatba Molnárné Miklós Malvína és Bodnár Noémi ötödéves teológusokat; az előbbi szolgálati helye Alsókállosa, az utóbbié Prága.

■ November 20-a és 22-e közt a hanvai Diakóniai Központban csendesnapokon vettek részt a november 22-én felszentelt lelkészek, akiknek pl. a papság fogalmáról, a teológiai végzettség szerepéről, a zsinat-presbiteri elvről egyházunk lelképásztorai mellett magyarországi teológusok is szolgáltak előadással.

■ A Romániában november 25-én megtartott európai parlamenti választáson mandátumhoz jutott Tökés László királyhágómelléki püspök is, aki független jelöltként indult.

Kanadában járt Erdélyi Géza püspök

Október 25-e és november 4-e közt kanadai magyar református gyülekezetek meghívására az óceánon túl járt Erdélyi Géza püspök, ahol öt gyülekezetben szolgált, mégpedig Montrealban, Ottawában, Vancouverben, Calgaryben és Edmontonban. Az ígéhirdetési szolgálatok mellett előadásokat is tartott egyházunk és a magyarság helyzetéről a Trianontól eltelt időszakban, különös tekintettel a II. világháborútól napjainkig terjedő időszakra. Az előadásokat hozzászólások, beszélgetések követték.

*Békéséges ünnepeket és Istentől gazdagon megáldott új esztendő-t kívánunk minden kedves Olvasónknak és Munkatársunknak.
A szerkesztőség*

Óévbúcsúztató és újévváró ifjúsági alkalom

A Firesz Duna Menti Területi Egysége az idén is alkalmat teremt arra, hogy közösen búcsúztathassuk hálaadással az óesztendőt és reménységgel köszöntsük az új esztendőt a soron következő havi ifjúsági találkozón, amely 2007. december 31-én 17 órakor az alistáli református templomban veszi kezdetét és folytatódik a gyülekezet imaházában.

A „belépő” egy tányér pogácsa vagy sütemény, esetleg egyéb harapnivaló (egyeztetés alapján a bejelentkezéskor), az alkalom egyébként ingyenes. Kérjük, hogy a jelentkezők hozzanak magukkal hálózásukat. Az érdeklődőknek december 27-ig jelentkezniük szükséges az alábbi telefonszámon: **0907/444 344** (sms-ben is lehet).

A Pátria rádió protestáns műsorai:

December 23-án, advent negyedik vasárnapján 19 órakor a Világosság című egyházi műsor református félórájában Görözdí Zsolt dunaszerdahelyi lelképásztor szól a hallgatókhoz.

December 25-én, karácsony első napján 18 órai kezdettel istentiszteletet közvetítünk felvételtől a madi református templomból. Igét hirdet Sebők János lelképásztor.

Január 1-jén a 14 órakor kezdődő ökumenikus műsorban Erdélyi Géza püspök újévi üzenete is elhangzik.

Szerkesztő: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.
Főszerkesztő: Dr. Erdélyi Géza
Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkészi hivatalokban.
Előfizetési díj: egy évre 120 korona.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:
930 10 Dolný Štál (Alistál) 386
E-mail: akisbela@ba.telecom.sk
Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla
Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely
ISSN: 1335-7298

Regisztrációs szám: SÚTI 15/6

Előfizetőink figyelmébe

Lapunk zökkenőmentes megjelenítése és januári összpéldányszáma pontos meghatározhatósága érdekében tisztelettel kérjük a gyülekezetek lelképásztorait, gondnokait és iratterjesztőit, akár csak egyéni előfizetőinket, hogy legkésőbb **december 20-ig** jelezzék a szerkesztőségnek az impresszumban megadott elérhetőségei bármelyikén, amennyiben módosul a jövő évre előfizetendő példányok száma.

Akik a fenti időpontig nem jeleznek változást, azt vállalják, hogy a Kálvinista Szemlét 2008-ra ugyanannyi példányban fizetik elő, mint idén.

Lapunk éves előfizetési díja **120 korona** marad. Kérjük, az előfizetési díjat majd csak januárban azzal a pénzesutalvánnyal térítsék meg, amit a januári számmal együtt küldünk.

Kérjük azon gyülekezeteket, amelyek a lapunk mellékleteként megjelenő Bibliaolvasó vezérfonalakon kívül további példányokat szottak igényelni a szerkesztőségtől, hogy rendelésüket mihamarabb adják le. A falcolt Bibliaolvasó vezérfonal ára a 2008. évre változatlanul **5 korona**.

A szerkesztőség